

Valors

Juliol-Agost de 2017. Número 150. Any XIV

La hipersexualització

3,50 €

Marina Subirats, sociòloga i filòsofa

“La seducció és ara la via de la dona per triomfar”

Meir Margalit, activista Drets Humans: “Si l’ocupació de Palestina continua, Israel col·lapsarà”

“La mort no té consol”, d’Àngel Puyol

R. Radó: Mohammed Mahmoud, heroi a contracor

L'exposició presenta un recull de contes i il·lustracions publicades a la revista **Valors** al llarg dels últims anys que mostren la col·laboració amb **Planeta Lletra**.

Un planeta de valors

De l'**1 de juny al 20 de juliol** al **Centre Cívic Tres Roques** (Mataró)

Del **31 de juliol a l'1 de setembre** a la **Bib. Ernest Lluch** (Vilassar de Mar)

Del **9 al 31 d'octubre** a la **Biblioteca Can Manyer** (Vilassar de Dalt)

No tens excusa!

Organitza:

Valors

I arribem al 150!

Es diu aviat però amb el número que teniu a les mans, aquesta revista arriba al número 150. Vol dir que durant 150 mesos us hem acompanyat a tots vosaltres, persones interessades en l'àmbit dels valors i també de l'actualitat, i que proveu de vincular les dues coses a partir del nostre producte.

En aquests catorze anys que portem treballant, hem pogut constatar que la mirada sobre el món dels valors, lluny de mostrar tristor, hauria de ser positiva, proactiva i dinàmica. El món d'avui, a casa nostra, està sotmès a grans crisis i desafiaments, però també s'hi entrelluca la voluntat de repensar-se en tots els ordres i sentits. Que no és poca cosa. Especialment arran de la crisi econòmica, que ens ha reclamat a tots apretar-nos el cinturó –en el millor dels casos– o repensar-nos de dalt a baix en uns altres–en aquells que n'han patit els efectes amb més intensitat–.

En aquest temps també hem après a expressar-nos en diferents formats i si bé al principi la nostra voluntat era senzillament editar una revista de paper, en aquests tres lustres hem practicat la força de les ones a través del programa de ràdio *Valors a peu de carrer* (Ràdio Estel) i ara *Valors a l'Alça* (La Xarxa) o la capacitat que transmetre que té la televisió amb el *Valors.tv*. I, a través del diari digital *valors.org*, les nostres plataformes a Youtube i Vimeo i més darrerament la presència a les xarxes socials Facebook, Twitter i Instagram, ens hem adonat que el món digital és una oportunitat magnífica per un peixet com nosaltres. I, ens els últims mesos, encara hem anat un pas més enllà, amb la creació de grups de xats instantanis aprofitant les plataformes WhatsApp i Telegram.

I tot això per poder dur a terme la tasca que ens tenim encomanada i amb la qual ens comprometem de nou en aquest número 150: reflexionar sobre les coses que importen, a la vida, a la nostra societat, a partir del prisma dels valors. Si ens seguiu acompanyant en el projecte –col·laboradors, subscriptors, anunciants, institucions– intentarem continuar fent-ho el millor possible, estan oberts a les noves possibilitats que la tecnologia ens brinda. Ens ajudeu a seguir fent camí amb nosaltres? Sense vosaltres, res d'això tindria sentit. ■

Sumari

PASSANT REVISTA

- 4 Entrevista
Meir Margalit: “Si l'ocupació de Palestina continua, Israel col·lapsarà”
- 7 Ramon Radó
Mohammed Mahmoud, heroi a contracor
- 8 Joan Safont
L'esclatxa iraniana
- 8 Francesc Raventós
Plagues
- 9 Joan Salicú
Segregació escolar a Bòsnia i Hercegovina
- 10 Francesc Amat
Què els ha passat als grans partits?
- 11 Xavier Serra
Masculinitat, en extinció?
- 12 Jordi Cussó i Cinto Amat
La contribució de les religions a la pau

MONOGRÀFIC

- 14 Editorial
Sexe com a forma de poder
- 16 *Entrevista a Marina Subirats*
- 20 Emma Ribas
Sexe, una necessitat?
- 21 Joana Gallego
El cos femení, usar i llençar
- 22 *Entrevista a Francesc Núñez*
- 24 Núria Balada
Reconèixer i valorar

PENSAMENTS

- 27 Àngel Puyol
La mort no té consol
- 28 Històries amb valors
L'home que va perdonar
- 29 L'altra cara de la ciència
Creant coneixement entre tots i per a tots
- 30 Ramon Bassas
Se'ns ha mort un famós
- 31 Soraya Hernández
Quin sexe escollim pel bebè?

PROPOSTES

- 33 Lu Montobbio
L'Spinosaurus
- 35 Maria Calvo
PlatgesCAT
- 38 El conte
La fàbrica d'estrelles

Entrevista: el conflicte Israel- Palestina

“Si l’ocupació de Palestina continua, Israel col·lapsarà”

Meir Margalit, polític israelià defensor dels Drets Humans

El conflicte entre Israel i Palestina ha passat a un segon terme, però continua actiu. S’acaben de celebrar 50 anys de la Guerra dels Sis Dies i els discursos no han canviat. Parlem d’aquest conflicte amb el fundador del Comitè contra la Demolició de Cases Palestines.

Maria Coll

Malgrat les lleis internacionals, Israel segueix ocupant territoris palestins mentre les negociacions de pau es troben aturades des de 2014. Ens apropem a aquest històric conflicte amb l’ajuda de l’historiador israelià i activista pels Drets Humans, Meir Margalit. És cofundador i coordinador del Comitè Israelità contra les Demolicions de Cases Palestines, del Centre d’Iniciatives per la Pau i director acadèmic de l’Institut Universitari Oro. Margalit ha estat a Catalunya com a convidat estrella de la vintena Nit de la Solidaritat de Mataró, que organitza el Consell de Cooperació de la capital del Maresme.

Vostè, l’any 1973, va lluitar a l’exèrcit israelià a la guerra del Yom Kippur, durant la qual va resultar ferit. Com va canviar la seva visió del conflicte aquest fet?

Va accelerar certs canvis de la meua vida, però estic convençut que igualment haurien arribat, perquè des de ben petit vaig mamar els conceptes de justícia i de pau de la meua mare i del meu pare. El 73, a l’hospital, em vaig trobar cara a cara amb l’altra realitat d’Israel: morts, ferits, mares que havien perdut els fills i que ploraven la pèrdua dels seus pares. Aleshores, em vaig preguntar si valia la pena seguir lluitant pels territoris ocupats. I vaig passar de la dreta sionista a l’esquerra sionista i, posteriorment, a l’esquerra no sionista, en la qual participo activament els darrers anys.

Vostè, aclarim-ho, és un jueu que defensa el poble palestí. És una excepció?

Efectivament, jo sóc un jueu que lluita per acabar amb l’ocupació i que defensa el poble palestí, però també defenso el poble hebreu. Estic convençut que si l’ocupació de Palestina continua, el poble hebreu col·lapsarà. Estem en una penedent que acabarà en un precipici. La meua voluntat i la dels meus companys és acabar amb el mecanisme d’autodestrucció d’Israel. L’ocupació és dramàtica pels palestins, però també pels israelians, perquè està deformant la nostra identitat nacional i està fent degenerar Israel. Dit d’una altra manera, volem salvar l’Estat d’Israel de si mateix. Volem deixar als nostres nets un estat en el qual es pugui viure en pau i tranquil·litat; sinó no val la pena que Israel continuï existint.

La solució del conflicte passa per la devolució dels territoris?

El conflicte entre Israel i Palestina és molt més complex, però la devolució dels territoris ocupats és el primer pas per assolir la pau. Retornar-los la terra és retornar-los la dignitat i l’honor perdut. Només després de la descolonització podrem parlar de pau i de reconstrucció de les relacions entre els dos pobles.

De fet, ara passa tot al contrari. Malgrat anar contra les lleis internacionals, les ocupacions continuen...

El món hauria de donar un cop a la taula i dir: “prou!”. Respecte aquest tema Europa

pateix un gran complex d’inferioritat i té greus remordiments de consciència. A més, Israel també sap cínicament manipular molt bé aquests sentiments. Acusa d’antisemita qualsevol que critica les seves actuacions i així atura qualsevol tipus de discussió. Si Europa volgués fer un favor als israelians hauria de començar a pressionar, igual que en els anys 80 va fer a Sud-àfrica amb l’objectiu d’acabar amb l’Apartheid.

Alguns autors parlen de l’existència d’un “escut moral” entorn d’Israel.

A Espanya, per exemple, des de l’època de la Inquisició que es va obrir aquest deute històric i encara no s’ha resolt. A més, [el primer ministre] Netanyahu és un artista en l’art de la manipulació. Per això molta gent prefereix no criticar per no ser acusada d’antisemita. Avui és molt difícil diferenciar la crítica vers el govern israelià o la crítica vers l’estat i la comunitat hebrea.

Les converses de pau estan aturades des del 2014. La manca d’un lideratge fort a Palestina és un obstacle important?

És cert que les divergències entre Fatah i Hamàs [els dos bàndols palestins] no ajuden, però per part d’Israel tampoc hi ha voluntat d’entesa ni acord amb [el president] Mahmud Abbas, que representa bon part del poble palestí. Hamàs és el gran pretext d’Israel per dir “no hi ha amb qui parlar”. Igual que la dreta israeliana ha arribat al poder gràcies al terrorisme islàmic extremista, Hamàs també té poder gràcies a la dreta israeliana. Es retroalimenten.

Per acabar-ho d'adobat, sembla que Trump es proposa com a mediador. Què en pensa, del paper que pugui fer?

Aquesta és la pregunta del milió de dòlars. Fins fa poc coneixíem bé les tres arestes del triangle del Pròxim Orient –palestins, israelians i nordamericans–, però ara una no està gens clara. Personalment no confio en Trump, però tenint en compte que vol mostrar-se més fort que Obama, no descarto alguna maniobra a la zona. De fet, durant la visita oficial que va fer a Israel no es va mostrar a favor dels territoris ocupats i al Mur de les Lamentacions –en zona ocupada– hi va anar a nivell personal. I ara per ara, tampoc ha traspassat l'ambaixada dels Estats Units de Tel Aviv a Jerusalem tal com havia promès durant la campanya electoral. No descarto res.

La presència d'Estat Islàmic a la zona tampoc ajuda.

Israel utilitza Estat islàmic per generar por respecte la possibilitat d'un futur estat palestí i això allunya la possibilitat de la pau. La societat israeliana té molta

“Els dissidents pacifistes israelians demostrem que al costat palestí sí que hi ha amb qui parlar de pau”

“Estic convençut que l'objectiu d'israelians i palestins és que els nostres fills tornin sans a casa”

por que Estat Islàmic entri a Palestina. El pitjor que li podia haver passat a Palestina és l'aparició de l'islamisme radical. Hi ha molts israelians que volen la pau, però no en volen pagar el preu. La gent té por. Veu que les mesquites cada cop estan més plenes i això tampoc és una casualitat. Un poble com el palestí que ha perdut la dignitat, busca el seu honor personal i nacional a les mesquites. És per aquest motiu que després del retorn dels territoris encara ens quedarà molta feina per fer en el camp de l'educació, les relacions humanes... Si el conflicte fos més secular, realment, seria més fàcil.

L'objectiu és acabar amb els ressentiment.

Sí, estem parlant de generacions de ressentiments. Però estic convençut que l'objectiu de tots, israelians i palestins, és que els nostres fills tornin sans a casa.

Hi ha contacte diari entre entitats de les dues bandes de la frontera?

Sí, però no és fàcil, perquè jo personalment tinc prohibit anar a territoris palestins i ells tenen prohibit entrar a Israel; però transgredint la llei pràcticament cada setmana ens trobem a Ramallah o a qualsevol altre ciutat. Els dissidents pacifistes israelians som un maldecap pel nostre govern perquè cada setmana demostrem que al costat palestí sí que hi ha amb qui parlar de pau. ■

Escolta l'entrevista sencera a:
<http://programes.laxarxa.com/audio/125156>

YOUTUBE

Meir Margalit, fundador del Comitè contra la Demolició de Cases Palestines.

**En el cap de...
Binyamín Netanyahu**

Joan Salicrú

Tinc fama de malcarat, ho sé, i de ser amic del clan nord-americà amb pitjor fama, justament el que ara està al poder. Però tan se me'n dóna. A mi, els ciutadans m'han escollit -en un primer tram de 1996 a 1999 i ara ininterrompudament des de 2009- per donar-los seguretat. Tranquil·litat. Serenitat. Ordre. Per què? Ho sap tothom: som un poble amenaçat. Sempre ho hem estat. No penso només en la Segona Guerra Mundial, on vam ser massacrats. Sempre hem estat perseguits perquè som un poble culte, intel·ligent, avançat. I això no ha agradat mai, allà on hem estat. Ara, situats després de 1948 en la nostra terra original, ens segueix passant: tenim un indret sobre la Terra on viure, com no havíem tingut en dos mil anys, però seguim estant amenaçats. Excepte Egipte i Jordània, tots els països que ens rodegen -i més enllà- desitjarien acabar amb nosaltres.

Pensava, ho admeto, que amb l'arribada del president Trump tot ens aniria millor. Que avalaria la nostra posició i per exemple situaria la nostra ambaixada a Jerusalem, la capital de la nostra nació. Que ens permetria seguir creant assentaments als territoris de la Judea i la Samaria. Però a l'hora de la veritat també s'arronsa... Sé que la meua és una posició dura, d'acord, però crec sincerament que serà l'única que ens permetrà arribar a un acord de pau. Amb Palestina com un estat desmilitaritzat i amb control extern del nostre exèrcit. Aquesta és la proposta que des de fa molts anys defensa gent com jo. Esperem tenir a l'altra banda un interlocutor que vulgui acceptar-ho. Només així podrem tenir algun dia pau amb els palestins... ■

Termòmetre de Valors

PLANO INFORMATIVO

Simone Veil serà la cinquena dona enterrada al Panteó de París

↑ Simone Veil, segons ha anunciat el nou president de França, Emmanuel Macron, serà enterrada al Panteó de París, on reposen algunes de les màximes personalitats franceses, perquè l'exministra, supervivent de l'Holocaust i la primera dona que va presidir el Parlament Europeu és, per mèrits propis, una de les grans figures de França. Veil ha estat un referent del feminisme a França i Europa, impulsora de la legalització de l'avortament en els anys setanta, i, fins i tot, després de la mort ha fet un pas més cap a la igualtat, ja que serà la cinquena dona enterrada al Panteó –i només la quarta que ho fa pels seus propis mèrits i no en tant que esposa de–, enfront dels més de setanta homes que han rebut l'honor en els últims tres segles.

Recorre mig món per escoltar els batecs de la seva filla morta

↑ Bill Conner ha recorregut 3.200 quilòmetres amb bicicleta per sentir el cor de Jack Lamouth, un noi de 21 anys que porta el cor trasplantat de la seva filla Abigail, morta ofegada fa uns mesos a la piscina d'un hotel. Aquesta ha estat la seva forma de dir-li adéu.

Un nen cec triomfa com a comentarista esportiu a la ràdio

↑ Pere Ribes, d'onze anys, és invident de naixement, però això no li impedeix realitzar les seves dues passions: ser comentarista esportiu i el futbol. En Pere forma part de l'equip de retransmissió de futbol de la UE Olot, i per això ha rebut el reconeixement dels premis de Ràdio Associació de Catalunya.

La CUP demana expropiar la Catedral de Barcelona

↓ La CUP-Capgirem Barcelona de Ciutat Vella vol proposar que l'Ajuntament procedeixi a "la socialització forçosa i urgent" de la Catedral per convertir-la en una escola d'arts escèniques i música i en un economat.

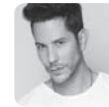
El Govern d'Uruguai comença a plantar i vendre marihuana

≡ El govern d'aquest país d'Amèrica Llatina ha decidit distribuir legalment al voltant d'uns 400 quilos de "maria" a través de les farmàcies, una alegria per a malalts, però també per a fumadors i cuiners, i una mala notícia per al trànsit clandestí, que perd negoci.

Trump retira els EUA de l'Acord de París contra el canvi climàtic

↓ Estats Units ha trencat aquest mes amb el planeta. Donald Trump ha anunciat oficialment la seva retirada del "debilitant, desavantatjós i injust", segons ell, Acord de París contra el canvi climàtic. La retirada del pacte signat per 195 països marca una divisió històrica.

Les piulades del mes

Christian Chavez
@christiancha

"Si estàs deprimat, estàs vivint en el passat. Si estàs ansiós, estàs vivint en el futur. Si estàs en pau, estàs vivint el present"

CartadelaPazalaONU
@CartaPazONU

Begoña Roman: "Tota intervenció en una ciutat ha de garantir pau, capacitats, coneixements i vincles"

Francesc Mateu
@frmat

"Armes, guerres i fam. Una triada que sovint ens venen separada i que són parts d'una mateixa realitat"

Marta Muixí
@martamuixi

"Poca vista tenen els empresaris que no volen embarassades, la maternitat et converteix en una bèstia de l'eficiència"

Valors comparats

859.000

és la quantitat d'animals que l'any 2015 es van usar a Espanya per fer experiments científics, segons el darrer Informe del **Ministeri d'Agricultura**; dels quals 844.473 es van fer servir per primera vegada.

491.000

són els **ratolins** usats en laboratoris espanyols el 2015 per fer experiments, a més de 99.000 **aus de corral**, 58.000 **rates**, 55.000 **peixos zebra**, 31.000 **conills**, 9.000 **porcs** i 210 **cavalls i rucs**, entre d'altres.

Noms propis

Mohammed Mahmoud heroi a contracor

L'imam de la mesquita de Finsbury Park, a la capital britànica, va protegir l'home que va envestir els feligresos davant dels que intentaven agredir-lo.

Ramon Radó

Passaven uns minuts de la mitjanit del 19 de juny. A la mesquita de Finsbury Park, a Londres, els fidels acabaven la pregària en ple període del Ramadà quan un home va entrar corrent, en estat de xoc. A fora, una furgoneta blanca acabava d'envestir diversos feligresos que sortien de l'oració i havia matat una persona i n'havia ferit deu més. Tres homes van treure a la força el conductor de la furgoneta i forcejaven amb ell a terra, mentre altres intentaven agredir-lo amb puntades de peu i cops de puny. De sobte, es va sentir una veu ferma: "Que no el toqui ningú. Ningú!"

L'imam, Mohammed Mahmoud, acabava de sortir de la mesquita i va frenar la multitud. "És Ramadà, no hem de fer aquestes coses. Si us plau, aparteu-vos", va dir Mahmoud remarcant que la religió deixa clar que "cada vida és sagrada". Ell i altres persones van encerclar el conductor i el van aconseguir protegir fins que va arribar la policia. La seva intervenció va aconseguir,

en les seves pròpies paraules, "calmar les flames de l'ira" i evitar que allò acabés en un linxament. Mentrestant, l'home de la furgoneta, un gal·lès de 47 anys identificat com Darren Osborne, somreia a terra i, sense gens de penediment, cridava "mataré tots els musulmans".

De Mahmoud, l'home que va evitar que la desgràcia fos encara pitjor, no se'n saben gaires coses. Que té trenta anys, que és pare de tres fills i poca cosa més. Els que el coneixen diuen que és molt aficionat al cinema i a la cuina i que sempre està buscant noves receptes i preguntant maneres de fer l'arròs biryani. Va néixer a Egipte i, quan tenia només set setmanes, va emigrar al Regne Unit amb la seva família.

En les hores següents a l'atac, van ser diversos, des del president de l'associació que gestiona la mesquita fins a l'alcalde de Londres, passant per l'escriptora J.K. Rowling, que van batejar Mahmoud com "l'heroi del dia". Ell, però, rebutja aquest paper i insisteix que no va ser ell, sinó una intervenció de la comunitat.

En els últims mesos, Londres ha viscut quatre atacs terroristes. Finsbury Park, a pocs quilòmetres del centre de la ciutat, és una zona diversa i multicultural que con-

La seva intervenció va evitar que l'acció de Darren Osborne acabés en un linxament

serva l'essència de barri popular i obrer. Un lloc ideal perquè s'hi encengui l'ira. En el moment més fosc de tots, sempre hi ha qui dona una espurna de llum. Just quan hi havia el risc que alguns agafessin el camí de l'ull per ull, els homes que van encerclar el conductor de la furgoneta van ajudar que el món no quedi cec. Osborne volia matar tots els musulmans i, curiosament, va ser un grup de musulmans que va evitar que no el matessin a ell. ■

Ramon Radó és periodista / @ramon_rado

El valor de la paraula

"Neixes i la guerra comença"

Jean-Yves Jouannais, crític d'art
La Vanguardia, 12 de juny de 2017

Redacció

El crític d'art i escriptor, Jean-Yves Jouannais, és un home que alguns qualificarien de pessimista, però les seves sentències no deixen indiferent, desperten debat. Per aquest motiu, les seves conferències sobre guerra i ruïnes que cada mes realitza al Centre Pompidou de París, estan plenes. "Sempre hi ha hagut guerra, i en guerra seguim. Mai hem sortit de la guerra", afirma en una entrevista a *La Vanguardia*. "És silenciosa, però és guerra. Encara que

les bombes no reben edificis, estem en guerra. Neixes i la guerra comença. La guerra és un home que cau, un edifici que cau, un pont, un monument... i fins i tot, unes ruïnes que cauen". Igual que la pau no és exclusivament l'absència de guerra, la guerra tampoc és només bombes que cauen. La guerra és conflicte i aquest és permanent. I afegeix: "El nostre mèrit és sobreviure a la guerra. Somiem amb la pau, però si hi ha pau ens avorrim perquè no passa res". I això ens porta a la pregunta: seriem capaços de viure en un món sense cap tipus de conflicte? ■

La màquina d'escriure

L'esclletxa iraniana

Joan Safont

Fa poques setmanes, l'actual president de l'Iran, el reformista Hassan Rouhani revalidava el càrrec. Tot i el disgust del Guia Suprem Ali Khamenei, de 78 anys, el reformisme ha reafirmat el seu poder després dels vuit anys conservadors de Mahmud Ahmadinejad. La força dels joves, frustrats per les imposicions morals de la Guàrdia Revolucionària, de les dones i dels sectors urbans, ha validat un camí que, dins l'ordre del règim dels aiatoHlàs sorgit de la Revolució del 1979, pretén treure l'antiga Pèrsia de l'aïllament internacional. L'històric acord signat a Viena l'any 2015 entre l'Iran i el grup de sis potències (Xina, Rússia, França, Alemanya, la UE i els Estats Units) pel qual s'aixecaven les sancions a la República Islàmica a canvi que aquesta renunciés al programa armamentístic nuclear, anava en aquesta direcció de retorn al mil·lenari país de l'Orient Mitjà el seu paper de potència regional.

Però, l'arribada al poder de Donald Trump i la seva voluntat de tirar enrere l'acord de Viena, semblen posar dificultats a la voluntat de retorn al tauler internacional de l'Iran. El primer viatge del president dels Estats Units, i no és una decisió menor, ha estat a l'Aràbia Saudita, la gran

WIKIPEDIA

El primer viatge del president dels Estats Units ha estat a l'Aràbia Saudita, rival visceral de Teheran

potència regional sunnita, rival visceral de Teheran. El suport internacional immutuable i quasi inqüestionable a la monarquia teocràtica dels Saud, basat en el control i la producció de petroli del Golf Pèrsic, li ha permès encendre el Iemen veí, actualment devastat per una guerra civil i sectària, amb una clara ingerència saudita. Alhora, mentre és provat que la ideologia *wahhabita*, que emana de la península per on campà el profeta, amb el suport de la totpoderosa dinastia regnant serveix de ferment de l'integrisme que atemo-

reix Occident, l'odi entre sunnites i xiïtes que destrueix la regió d'Orient Mitjà té en l'Aràbia Saudita un dels seus focus.

Per això no és estrany que per obra de la geopolítica, que fa companys de llit més estranys que la política nacional, l'Aràbia Saudita i Israel –segona destinació del periple internacional del nou comandant en cap– s'hagin convertit en aliats *de facto* contra qualsevol intent de l'Iran de convertir-se en l'àrbitre de la regió. En aquest sentit s'ha d'entendre, també, la decisió de diversos països àrabs de trencar relacions diplomàtiques amb Qatar, acusat de finançament del terrorisme –un fet sobre el qual hi ha força evidències–, però també considerat un país massa contemporitzador amb l'Iran. Ara bé, l'Iran és el principal aliat d'Al-Asad i, per tant, ha combatut militarment l'autoanomenat Estat Islàmic sobre el terreny de l'Iraq i Síria, fet que l'ha convertit en objectiu, també, del terrorisme nihilista dels sunnites d'ISIS. Aquesta combinació d'enemics i el poder militar iranià poden temperar qualsevol temptació de fer tornar Teheran al capdavant de l'Eix del Mal. És l'esclletxa per la qual Iran pot mantenir les seves esperances d'esdevenir la nova potència d'Orient Mitjà i un interlocutor vàlid per les potències del món. ■

Joan Safont és advocat i periodista / @joansafont

En quin món vivim

Plagues

Francesc Raventós

Les plagues d'Egipte descrites a la Bíblia, s'usen com a metàfora d'una situació catastròfica. A mesura que es van concretant els plans de Donald Trump es confirma que estem anant cap al desastre.

Trump resumeix el seu pensament en l'egoisme de l'"American First". Pensa que quan els valors són un obstacle als interessos americans, cal defensar primer aquests i, en tot cas, després tenir en compte els valors. S'ha vist clarament en la seva visita a l'Aràbia Saudita on ha aconseguit una

venda d'armament per cent mil milions de dòlars i no ha qüestionat cap de les seves pràctiques autoritàries i de vulneració dels drets humans.

Greu ha estat també la decisió de retirar-se dels Acords de París, per lluitar contra el canvi climàtic. No va ser fàcil assolir aquest acord signat per 195 països. Que ara, un dels grans contaminadors es retiri, és un greu atemptat contra la humanitat, doncs amenaça el futur del planeta. Estats Units és una societat molt desigual i les seves diferències de renda són enormes. El sentit comú diria que un bon polític hauria d'intentar corregir aquesta injustícia, però, Trump vol abolir bona part de la reforma sanitària del president Obama, i així deixarà sense cobertura mèdica a 24 milions de persones, al

mateix temps vol retallar enormement el programa Medicaid que ofereix assistència de beneficència i reduir el programa de distribuir cupons alimentaris a les famílies més pobres. Per contra, a promès abaixar els impostos als més rics i a les empreses.

Podríem seguir amb l'augment del pressupost militar i nuclear, expulsar a immigrants sense papers, tancar fronteres especialment als musulmans, acceptar que es torturi... Tants desastres junts semblaven impossibles. Els efectes seran devastadors. Són plagues que atempten contra els propis ciutadans nord-americans i contra la humanitat. Desitjaríem que la majoria dels americans aviat s'adonin de qui tenen com a president i que el mandat de Trump fos el més curt possible. ■

Francesc Raventós és economista / @raventosf

Retorn al passat

Segregació escolar a Bòsnia i Hercegovina

Joan Salicrú

Les guerres s'acaben. Amb més o menys morts, amb més o menys desplaçats i amb un acord polític més o menys clar. Alerta: hi ha casos que desafien aquesta sentència, com el conflicte entre les dues Corees, que segueixen oficialment en guerra setanta anys després de la finalització del seu conflicte. Però la majoria de les vegades, les guerres s'acaben així, amb un acord de pau o un tractat de “com seran les coses a partir d'ara”.

Ara bé, que s'acabin les hostilitats bèl·liques no significa de cap de maneres que la voluntat de guerrear segueixi existint entre els diferents contendents, siguin dos o més. És com una escena d'una baralla a l'escola: el mestre intentarà separar els dos alumnes que fins fa un moment s'estaven estomacant de valent, però si no fos perquè hi ha una autoritat superior que ho impedeix, aquests alumnes seguirien posant-se el dit a l'ull.

Tornant a les guerres, de fet, moltes vegades es pot dir sense embuts que la guerra segueix de forma més subtil. I aquest és el cas que ens ocupa: Bòsnia i Hercegovina, país en el qual les hostilitats es van acabar a nivell militar a finals de 1995, després de l'acord de Dayton. En aquest estat tant a prop nostre, hi conviuen dues entitats ètnico-polítiques que funcionen com estats independents: la Federació de Bòsnia i Hercegovina i la República Srpska. En la primera d'aquestes entitats hi conviuen eslaus de religió catòlica i eslaus de religió musulmans, el que se n'ha acabat dient “bosniacs musulmans” i “croats”, per molts que les diferències culturals d'abans de la guerra es circumscriuissin a les tradicions religioses respectives –era una societat oficialment atea i la llengua que parlen és absolutament comuna–. Però com que del que es tracta, per part dels partits polítics nacionalistes que van començar la guerra, és seguir donant gasolina a través d'altres mitjans, acabades les hostilitats aquestes elits polítiques van decidir convertir l'educació en un nou element segregador. Així, si abans de la guerra els nens

“croats”, “musulmans” i “serbis” anaven a classe junts i estudiaven tots els mateixos currículum i en la mateixa llengua, ara a la República Srpska els alumnes aprenen el “serbi” i una visió de la història recent on tot allò “serbi” és glorificat, a la Federació de Bòsnia i Hercegovina –on conviuen “croats” i “musulmans”– es va arbitrar un sistema encara més pervers, pel qual els infants de cada “ètnia” físicament comparteixen centre escolar però a l'hora de la veritat és com si ho fessin en dos organismes diferents. És el que en anglès se n'ha dit “*two schools under one roof*” (dues escoles sota un mateix sostre). Uns estudien en “croat” i els altres en “bosnià”, idiomes

A Bòsnia i Hercegovina hi conviuen tres sistemes escolars, vinculats a cadascuna de les “ètnies”

que han anat singularitzant les respectives elits polítiques, per donar sentit a la seva existència diferenciada. I estudien amb currículums diferents, amb visions a vegades diametralment oposades de tot plegat.

És així que l'educació, en comptes de convertir-se en la base d'una societat intercultural, on es valori i respecti la diferència, en el cas que ens ocupa acaba sent una altra forma de seguir fent la guerra. No a tots els centres escolars és així. En alguns hi ha sistemes mixtos, en els quals algunes assignatures són compartides així com activitats extraescolars, però el sùmmum de tot plegat són les escoles que tenen patis diferenciats (a la foto, un centre de Travnik) en funció de l'“ètnia” a la qual es pertany. ■

Joan Salicrú és periodista / @joansalicru

Des de la talaia

Moció de censura al Congrés

Miguel Guillén

La moció de censura d'Unidos Podemos ha suscitat opinions ben diverses sobre la conveniència del seu plantejament. Polítics, analistes i opinadors d'ideologies diverses s'han posicionat a favor o en contra, amb arguments ben dispars. Un d'aquests arguments consistia en el fet que, com que els números no sortien, Pablo Iglesias no hauria d'haver presentat la moció de censura. De fet, el líder d'Unidos Podemos va perdre la votació i Rajoy continuarà com a president. La història, però, ens diu que aquest mecanisme parlamentari pot servir també per posar en el centre d'atenció mediàtica un tema concret, en aquest cas la corrupció del PP, amb la voluntat de transmetre la idea-força que un partit corrupte no pot continuar ocupant el govern espanyol. Felipe González ja va presentar una moció de censura l'any 1980 contra Adolfo Suárez, sabent que no la guanyaria, però el líder del PSOE va erigir-se com a alternativa clara al govern de l'UCD i, sense guanyar-la, va ser el gran triomfador. No m'atreviria a dir que Pablo Iglesias ha aconseguit els mateixos resultats que González el 1980, però sí opino que Unidos Podemos ha obtingut uns grans rèdits de la moció, quan no ho tenia gens fàcil. En el moment que el propi Rajoy va ser l'encarregat de debatre amb Irene Montero i Pablo Iglesias des del faristol, crec que la confluència d'esquerres va guanyar simbòlicament la moció. La bona actuació tant de Montero com d'Iglesias, que van preparar a fons el debat, va obligar Rajoy a defensar ell mateix en persona la tasca del seu govern i el seu partit. La pregunta que em faig és la següent: ens falta maduresa política per entendre que una moció de censura es pot presentar perfectament malgrat que s'acabi perdent? Montero, Iglesias i companyia han demostrat que no només es pot presentar, sinó que tenien l'obligació moral de fer-ho. ■

M.G. és llicenciat en Ciències Polítiques

Gran angular

Què els ha passat als grans partits?

Francesc Amat

Bona part dels grans partits polítics estan avui en hores baixes. Els que havien estat partits majoritaris veuen avui com els seus espais electorals s'han reduït moltíssim. Aquesta crisi dels partits tradicionals conviu amb l'emergència de nous partits que –populistes o no– amenacen la vella hegemonia dels grans partits. Fins al punt que hi ha països on el sistema de partits ha canviat amb escenaris ara molt més fragmentats. Però abans de parlar dels nous partits i del populisme convé preguntar-se: què els ha passat als antics partits que havien estat actors dominants? Per què aquesta reducció del seu espai electoral? Per fer-ho cal distingir dos etapes: l'etapa d'abans de la crisi econòmica i la de després.

A l'etapa que precedeix la crisi econòmica, abans de 2008, s'observa un destacable procés de convergència en les posicions que adoptaven els partits. Per exemple pel que fa a qüestions econòmiques, els grans partits d'esquerra i de dreta havien tendit a convergir cap a posicions similars. Això tenia com a conseqüència que determinades polítiques de despesa, sobretot les dirigides cap a les classes mitjanes, gaudien d'amplis consensos socials al centre esquerra i al centre dreta. Aquest procés de convergència s'ha d'entendre com el fruit, probablement, d'un procés de transformació tecnològica i globalització. Així, els partits adoptaven posicions similars dirigint-se fonamentalment a les classes mitjanes. En aquesta primera etapa observàvem, però, una anomalia que coexistia amb aquesta convergència: nivells d'abstenció electoral i insatisfacció política creixents d'una part de l'electorat –sobretot per part dels grups amb menors nivells de renda i entre els votants més joves–. Abans de la crisi l'escenari era el d'una pacífica convergència en les posicions dels partits mentre els nivells d'insatisfacció política creixien gradualment. La classe mitjana havia capturat i garantia l'hegemonia dels grans partits encara que el preu a pagar fos la insatisfacció dels grups de menor renda i dels votants més joves.

Amb la crisi de 2008, però, l'escenari ha canviat molt. En primer lloc perquè la crisi ha tingut conseqüències molt asimètriques i ha colpejat els qui ja partien de pitjors posicions. Això ha posat en qüestió l'anterior procés de convergència que satisfieia sobretot a les classes mitjanes. La crisi ha re-polititzat els qui havien quedat gradualment allunyats dels grans partits. Això ha tensonat els partits socialdemòcrates que han vist com els han aparegut partits competint a la seva esquerra. Especialment quan els partits han hagut d'aplicar polítiques d'austeritat que han estat difícils d'explicar i de mal digerir per part dels seus votants. Però

La classe mitjana havia capturat i garantia, en bona mesura, l'hegemonia dels grans partits

també ha erosionat l'hegemonia dels partits de centre dreta allà on ha aparegut el populisme de dreta i els partits xenòfobs. En aquesta crisi econòmica l'escenari de convergència amb partits estables donant resposta a la classe mitjana s'ha trencat perquè s'ha fet insostenible. D'aquesta manera hem passat de la dinàmica de convergència a la dinàmica de fragmentació: més partits adoptant posicions divergents. En aquest nou escenari els partits han deixat de donar resposta unidireccional a les classes mitjanes i han emergit nous actors als extrems. La crisi ha fet reaparèixer, doncs, una anomalia que semblava enterrada: mentre la classe mitjana era el grup dominant, existia ja una abstenció i insatisfacció creixent d'una part de l'electorat. ■

F. A. és doctor en Ciència Política / @cescamat

Contravalors

Consciència pel medi ambient

Xavier Manté

Als anys noranta una colla de tècnics de tractament de residus urbans vàrem fer amb autobús un recorregut per Alemanya i Àustria visitant centres de tractament de residus. A l'arribar a Viena el xofer va estacionar-se uns moments davant de l'hotel en l'espai reservat de càrrega i descàrrega de clients mentre la intèrpret hi entrava per demanar unes informacions. En aquells moments va passar un xicot jove que va picar el vidre del conductor perquè l'abaixés i amb cara enfadada ens va escridassar en alemany. Al cap d'uns segons, una dona velleta, amb un paraguai, ens va fer el mateix. Quan va sortir la intèrpret ens va aclarir de què anava l'escridassada: tots dos, el jove estudiant i la velleta, ens insultaven perquè estàvem aturats amb el motor del bus en marxa i sense cap necessitat contaminàvem l'aire amb el CO₂ del motor. Aquesta sensibilitat respecte la contaminació em va quedar ben gravada a la memòria

Que el Canvi Climàtic és degut a l'acció de l'home conseqüència de la generació de CO₂ no és una opinió, sinó una certesa absoluta avalada per innumerables estudiosos del tema i només és negada per interessos econòmics. Hem d'adonar-nos de la magnitud de la tragèdia mundial amb què ens podem trobar a finals de segle per l'elevació en dos graus de la temperatura global de la Terra i prendre mesures dràstiques i urgents, com començar a pensar que totes les activitats haurien d'incorporar al seu cost real el derivat de les agressions al medi ambient.

Les pomes i kiwis que ens venen de Nova Zelanda o els espàrrecs del Perú són competitiu amb els que es produeixen al Maresme, Lleida o Galícia perquè només incorporen al preu els costos de transport del combustible gastat i no el cost ambiental del CO₂ emès pel transport. Pel nostre benestar i el dels nostres fills i nets, cal que tinguem la sensibilitat ecològica de la velleta i l'estudiant. ■

Xavier Manté és enginyer

Generem solucions

Masculinitat, en extinció?

Xavier Serra

Des de març del 2016, *The Economist* publica un suplement bimestral: *1843*. Aquest nom, vinculat a l'any de fundació de la revista, ha substituït la capçalera prèvia *Intelligent Life*, malgrat segueix analitzant estils de vida, cultura i tendències. Tots els temes són atractius, i aquest mes en proposen un d'inajornable. Freqüentment distingim bé certes actituds masclistes o misògines: som sensibles a tot allò vinculat a reivindicacions feministes, a la ideologia de gènere, a la violència sexual. Però a vegades se'ns escapen, potser, alguns detalls. Aquí –ja ho sabem– aspiro a “generar solucions”. Ara bé, quin és el problema? La revista britànica publica *La trampa de l'home*, una investigació de l'Emily Bobrow. S'hi recullen afirmacions com: “A la societat on visc, com a professional a Nova York, penso que és més fàcil ser una dona que ser un home”, afirma Nathan, un advocat d'èxit; o, més avall i en relació al predomini d'incentius per a què les dones actuïn de manera masculina, que no pas per a que els homes adoptin actituds associades a allò femení, recull altres testimonis: que un home deixi la seva feina per dedicar-se a la família o a la casa “es considera una crisi vergonyosa”, una degradació, perquè encara “les dones són menys que els homes” (Barbara Risman, Universitat d'Illinois). El resultat és que –per diferents raons– les dones ho tenen millor per canviar, per triar a què dedicar-se. El tema que sorgeix és: la masculinitat. En què consisteix? Està en vies d'extinció? És obvi que no té res a veure amb ser brètol, violent o brut. Ser fastigós només caracteritza els mascles als vídeos penosos de Youtube. La feminitat té opcions: optar per dedicar-se a la llar, a cuidar els fills... La masculinitat, no. A aquesta se li solen associar notes com el coratge o la força, la independència o l'assertivitat. Entre les femenines se citen la tendresa o la compassió. En podríem parlar hores d'això: els llibres i sèries en van plens, i a l'escola es constata cada dia. Defujo debatre aquí qüestions d'ideologia de gènere.

Alguns destaquen la “precarietat de

la masculinitat” pel fet que no seria un tarannà innat sinó totalment adquirit. Penso també que hi ha una educació rígida i intolerant qui hi té a veure: els nens suporten –a força cultures– dolorosos rituals d'iniciació per esdevenir homes; i encara és freqüent riure's d'algú dient-li que “no és prou home”.

L'article de la Bobrow evidencia que –en un món canviant– les dones estan més ben ubicades: saben quins papers poden desenvolupar i opten a tot. Els homes estem en crisi. La complementarietat home-dona, masculí-femení, té sentit. El gènere és present en multitud

TOOKAPIC

Les dones estan més ben ubicades: opten a tot. Els homes estem en crisi

de detalls, sorgeix cada moment. Cal ara ajudar els homes a trobar el seu lloc. Les ideologies no ajuden: la crítica de que tot això de masculí-femení és cultural i, per tant, ho maneguem com volem, i té un taló d'Aquil·les: la mateixa “teoria de gènere” de l'anul·lació de la diferència... és absolutament cultural ella mateixa, un invent. Dues propostes operatives: a) sol funcionar bé una adequada complementarietat familiar i la diversificació funcional a la llar familiar; i b) els homes, amb el desenvolupament harmoniós de la masculinitat, necessitem també “solidaritat i empatia”. Aquí no hi ha cap guerra de sexes, ni de gèneres, sinó la necessitat d'un eficaç i vital desenvolupament personal de cadascú. I, com sempre, hem de començar a casa i a l'escola. ■

Xavier Serra és professor de Filosofia / @xserra

Amb dorsal

Rousseau a l'estadi de futbol

Manel Bosch

Pocs filòsofs han aconseguit influir tant en l'opinió pública com el suís Jean-Jaques Rousseau. “L'important és l'espontaneïtat”, “l'home és bo per naturalesa però la societat el va corrompent”. Frases tant tòpiques i habituals que ni ens sorprenem de sentir-les però que, en un format molt semblant, es van amplificar gràcies al pensador helvètic. Molts dels seus preceptes s'entrellacen fins a dia d'avui en diversos àmbits. Un d'ells, sens dubte, és el de l'esport i els valors pedagògics que aquest té en els infants. Competició, competitivitat, ambició, victòria o fracàs. Quina és la fita? Juguem en equip per entendre'ns amb els companys o només per batre el rival? Si l'esport és individual, quins objectius més enllà de la victòria perseguim? Som bons pels resultats o per alguna cosa més?

Aquestes i altres preguntes és possible que l'entrenador de l'aleví CD Serranos (un modest equip de València) no se les hagués fet. El tècnic se'n va adonar l'endemà de guanyar per 25 a zero un partit. La victòria li va costar el lloc dins l'equip. Els responsables del club van considerar que no haver parat de golejar l'oponent era acarnissament. La notícia palesa la tendència a reformular el concepte de victòria en el futbol infantil. Entre els equips més estructurats hi ha codis interns que limiten el màxim de gols que es poden realitzar o fins quan aquests es poden celebrar. A l'altra banda d'aquesta línia de pensament hi trobaríem gent com Carlos Gómez, entrenador del Margatània, equip prebenjamí de Vilanova que es va fer famós en encaixar 271 gols en contra i només fer-ne un. “Els meus jugadors mai es van enfadar per perdre un partit. Només volien jugar”, deia. Altres tècnics, com el director esportiu de l'Español, Jordi Lardín, són del mateix parer. “Quan jugues al màxim, li demostres a l'altre equip que te'l prens seriosament”. Al capdavall, dins o fora la pista, tots perdem alguna vegada per golejada. ■

Manel Bosch és periodista

Cartes creuades

La contribució de les religions a la pau

De: Jordi Cussó

Per: Cinto Amat

CC: Revista Valors

Assumpte: Les religions

Data: 28 de juny de 2017

Benvolgut Cinto, Acabem de celebrar el III Congrés Edificar la Pau al segle XXI, a Santo Domingo. Som conscients que tenim molts reptes per endavant i que si els volem resoldre necessitem l'ajuda de tothom. Davant dels nous conflictes violents amb clar vernís religiós, a unes sessions preparatòries ens preguntàvem com les religions contribueixen a la pau. Com diu la M. Dolors Oller "les religions tenen mala premsa, especialment a Europa. Parlem de cultures, però es tendeix a evitar les religions quan hem de parlar de la seva projecció pública. N'hi ha que pensen que la identitat religiosa és una amenaça per a la convivència i la llibertat, i és evident que hi ha un fanatisme religiós (...) que es mostra incompatible amb plantejaments democràtics. Però afirmar això no nega la importància de les religions com una de les formes d'identitat cultural més potents en el món i de les més capaces de mobilitzar la societats. El perill de caure en el fanatisme no és un obstacle per valorar el paper positiu de les tradicions religioses en la cohesió social, així com la possibilitat d'arribar a ser (...) veritables agents del canvi social".

No hi ha dubte Cinto, que les tradicions religioses han donat suport a sistemes d'opressió i d'exclusió, i que totes tenen episodis foscos. Però no podem obviar tampoc tot el bé que han fet i que fan les religions a les nostra societats. Les religions ens han ajudat a entendre que la vida no és un quefer individualitzats, sinó relacional, que hem de treballar pel bé de tots els humans, i han contribuït a la formació d'una ciutadania compromesa en la construcció d'una societat més justa i més equitativa.

Si parlem dels cristians i de l'Església catòlica, moltes persones podran criticar-la i assenyalar-ne molts aspectes incongruents. Però seré agosarat: no conec cap institució millor que l'Església Catòlica. Tot i els seus evidents defectes –quina institució no en té?–, hi ha persones que per la seva creença en Jesús, per la seva concepció d'un Déu tendre i misericordiós, estan implicats a diferents ONG, a diferents institucions d'acció social, que malgrat no portin el nom de cristianes, estan plens d'homes i dones que treballen amb elles perquè viuen amb profunditat les seves creences.

Quan visites barris marginals, sempre trobes homes i dones que intenten fer el possible per ajudar i que són allà moguts per la seva creença, homes i dones que volen donar la seva vida pels més febles i necessitats. Ja sé que els mitjans de comunicació parlaran de Metges sense Fronteres, de Creu Roja o d'Amnistia Internacional, però deixant de banda quantes persones d'aquestes institucions ho són per la seva creença, no hi ha dubte que al costat d'aquestes meravelloses entitats i ha molts homes de diferents religions que hi són perquè viuen amb profunditat la seva fe. A aquests però, Cinto, els anomenen poques vegades, només quan hi ha alguna calamitat. Perquè com molt bé diu Xavier Melloni: "Les religions estan cridades a promoure conjuntament la pau i la justícia al món. Les religions

haurien de ser profetes en aquest terreny, en lloc de romandre-hi alienes, com si la causa dels fills del cel no fos la mateixa que la causa dels fills de la terra. Gran part de la seva credibilitat està en mostrar com el vincle -religió- amb l'Absolut és font d'implicació amb l'humà. És més, els correspon mostrar que de les entranyes mateixes de l'experiència religiosa brolla un torrent de compassió pels més petits i desprotegits i una consegüent passió per la pau i la justícia. La trobada d'Assis de l'any 1986, convocat per Joan Pau II per pregar per la pau mundial va ser un gest ins-

Vull ser una mica agosarat i dir que no conec cap institució millor que l'Església Catòlica

Quan visites barris marginals, sempre trobes homes que intenten ajudar moguts per la seva creença

pirat que assenyala per on es pot seguir avançant. Les religions estan cridades a promoure amb audàcia causes conjuntes".

Les diferents tradicions religioses, després de fer un treball interior d'extirpar els indicis de fanatisme que puguin contenir, ens ajudaran a entendre que quan es produeix una acció injusta o violenta, no només es destrueix la víctima, sinó també el victimari, atrofiant la nostra capacitat de ser humans, és a dir, germans. Les religions ens han d'ajudar a entendre que la Pau mai demana víctimes, sinó que la pau es d'assolir una abraçada entre tots els éssers humans.

Espero que ho arribem a veure. Una abraçada ben fraternal. ■

Jordi Cussó és capellà i economista

De: Cinto Amat

Per: Jordi Cussó

CC: Revista Valors

Assumpte: Les religions

Data: 30 de juny de 2017

Benvolgut Jordi, Em parles de la contribució de les religions a la pau, admetes que han donat suport a sistemes d'opressió, i dius que no hi ha institució millor que l'Església catòlica. Hi estic prou d'acord, per bé que amb relació a l'Església cal aprendre a compartir més decididament, en la línia del Papa Francesc, les iniciatives que sorgeixen *extra ecclesiam* per fer front a les qüestions que preocupen l'home d'avui (econòmiques, socials, polítiques, filosòfiques), sense prejudicis, sense voler defensar una vàcua pretensió de preeminència de les veritats catòliques. Sempre he pensat que aquesta pretensió ha malmès moltes energies dins mateix de l'Església i l'ha buidada dels seus fonaments humanistes, allunyant moltes persones del missatge evangèlic i, el que és pitjor, de l'experiència humana, també intel·lectual, de contrastar l'humanisme amb la transcendència de sentit que comporta tota existència. Justament Pere Lluís Font acaba de treure un seguit d'assaigs sobre filosofia de la religió, un esforç per donar a comprendre la religió com un aspecte de la cultura, una dimensió de l'existència humana prescindint de tota adscripció a una pràctica religiosa concreta.

En la línia d'exclusió de les aportacions de les diferents cultures a la pau recordaràs que fa uns anys es va parlar del "xoc de civilitzacions" de Huntington, segons el qual la cultura americana (Occident) té el perill a llarg termini del Confucianisme, i a curt termini de l'Islam. Encara n'afegia un altre a la seva darrera obra (*¿Quiénes somos?*): els catòlics hispànics, un perill a l'interior mateix de la societat americana. Enfront d'aquesta visió, i fent-se portaveu dels partidaris d'una postura ofensiva (en sentit positiu) de l'universalisme cultural que partís d'un consens democràtic, Sami Naïr va proposar, en síntesi, un programa d'acció:

–“Tothom té dret a acceptar i a refusar els valors i les creences. El dret a la diversitat vol dir jutjar l'altre no en relació a “mi mateix” sinó a “ell mateix”.

– “No s'ha de tenir por a analitzar el que divideix, el que oposa, el que està en conflicte, desvelant les formes de dominació d'Occident i criticant els valors que ens semblen arcaics i contraris a la dignitat de les persones”.

– “Cal obrir un diàleg per a la modernitat, a la recerca d'un nucli comú de valors compartits, de normes que fomentin la universalitat de l'encontre”.

– “Afavorir a l'interior de cada país el suport democràtic a les forces modernitzadores, contrari a la ingerència militar”.

– “Enfront de l'unilateralisme, plantejar la possibilitat d'una res pública mundial, un projecte de civilització coherent amb l'època de la mundialització, sobre les bases de la lluita contra la pobresa, la transmissió del saber i els coneixements, la distribució de la riquesa, l'organització comuna dels fluxes de població, el control del medi ambient ...”.

Vull fer esment a l'obra de Josep Maria Carbonell *Creure encara? Deu meditacions*. En un moment de profunda crisi del “creïble” en tots els àmbits, la seva aportació es pot enten-

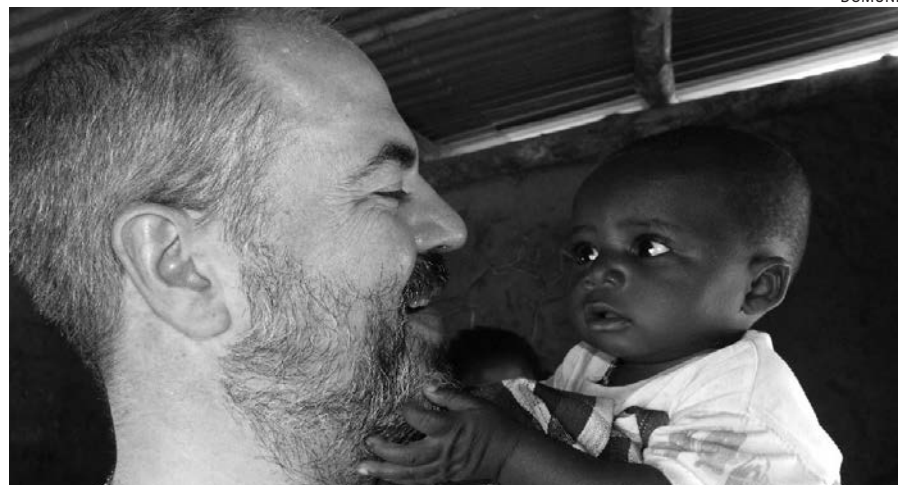
En l'esforç per definir les pròpies conviccions rau l'aportació més important de les religions a la pau

L'Església Catòlica hauria d'aprendre a compartir més les iniciatives que sorgeixen 'extra ecclesiam'

dre com un desafiament, un alliberament del pensament i una esperança, que concentra en el nucli del creure cristià les respostes a les preguntes fundacionals sobre la natura, l'home, el bé i la paraula, la vida i la mort, la comunitat, l'acció i el silenci. “He cregut i per això he parlat”, la convicció transmesa per Pau en la segona Carta als corintis podria ser la justificació d'aquestes deu meditacions. Del creure cristià se n'ha de parlar, se n'ha de fer relat, tot referint-lo als grans relats bíblics. Com la de Pere Lluís Font, la contribució de Carbonell entronca amb la tradició cultural cristiana preocupada per vincular els propis valors amb les preguntes fonamentals de la humanitat. Contribueixen honestament a la inculturació dels fonaments del creure cristià en el moment actual, tenint en compte que aquesta inculturació sempre serà precària. En l'esforç per definir i trobar el sentit de les pròpies conviccions rau sens dubte l'aportació més important de les religions al treball comú per la pau. Què hi podem trobar de significatiu en el sotrac de la modernitat? Com subratlla Duch a *Religió i comunicació*, la crisi del relat cristià s'inscriu dins la gegantina crisi gramatical d'avui, “l'entramat sòcio-lingüístic que havia servit per articular les preguntes últimes ha esdevingut irrellevant”. La mateixa crisi de sentit que analitzen autors com Bauman (“la modernitat sembla més una cultura del distanciament, de la discontinuïtat i de l'oblit”), citat pel mateix autor, o Byung-Chul Han a *La societat del cansament*, per exemple (“la moderna pèrdua de creences afecta no només Déu o el més enllà sinó també a la realitat mateixa, fa que la vida humana es converteixi en quelcom totalment efímer”), i que apunten que en molts aspectes la modernitat i la postmodernitat presenten inquietants trets de premodernitat. ■

Cinto Amat és advocat

DOMUND

“Hi ha molts homes i dones que són allà perquè viuen amb profunditat la seva fe”, diu Cussó.

MONOGRÀFIC

La hipersexualització

— *Editorial*

SEXE COM A FORMA DE PODER

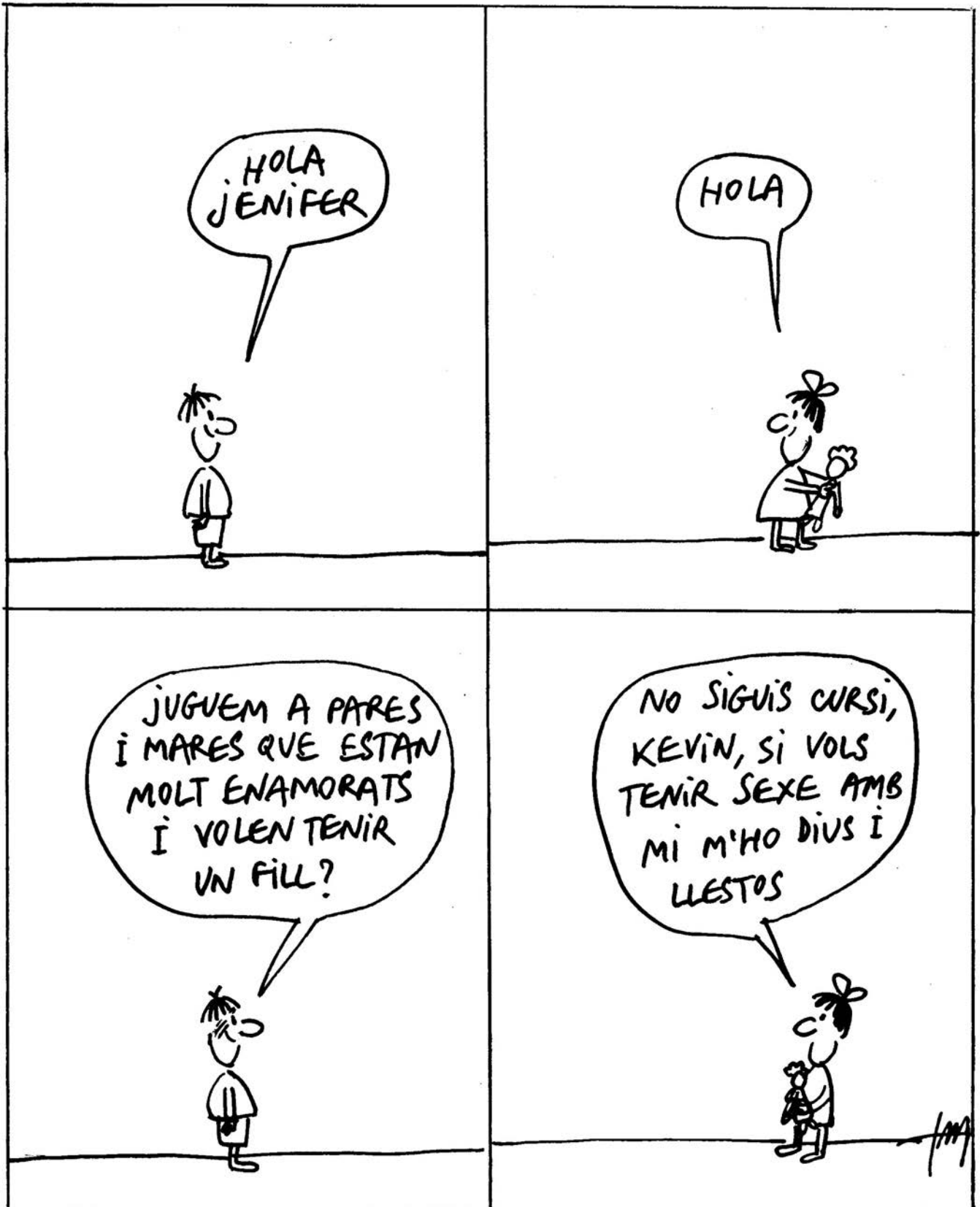
Avui, el sexe està a l'abast de tothom. Ara ja no cal fer un viatge clandestí a Perpinyà per veure pel·lícules amb escenes d'alt contingut sexual. Al segle XXI, un ciutadà de qualsevol edat, des d'un dispositiu mòbil, pot accedir a tot tipus de continguts. Als Estats Units, segons alguns estudis, el primer contacte amb la pornografia té lloc als sis anys. El sexe ha deixat de ser tabú. Però, a més, el sexe ha superat la frontera dels productes eròtics. Sovint, en els vídeos musicals, a la publicitat, a les sèries o a la moda també hi ha un teló sexual de fons: els cossos, especialment de dones, apareixen com un reclam, una mercaderia. Recordeu la venda de disfresses d'infermera *sexy* per a nenes? De fet, el sexe, a la societat contemporània, ja es considera una necessitat bàsica de l'individu. Lucía Etxebarria, fa unes setmanes publicava *No em ve de gust follar, què passa?*. L'escriptora realitzava una comparació interessant: "Anys 70. La meua tia Fernanda perd el seu marit. Encara no havia fet els trenta. No hi va haver mai cap altre home en tota la seva vida. Entre família i amics el seu cas despertava admiració (...) La meua amiga Sònia perd la seva parella en un accident als 25, després de deu anys de relació. No torna a tenir una altra parella. Avui en té quaranta i li diuen que està traumatitzada".

La hipersexualització de la societat afecta a tothom, però especialment les dones i els infants. Aquest fenomen potencia la idea que la imatge està vinculada a l'èxit social, els rols de gènere dels adults es traslladen als infants i les dones són considerades objectes sexuals. Amb aquest fenomen les dones i els infants perden autoestima i dignitat, els nens i nenes cremen ràpidament etapes vitals de la vida i es perden valors com l'espontaneïtat, el gaudi o la creativitat. I, els experts, alerten que la separació entre la conducta sexual i l'afectiva pot crear en el futur problemes relacionals.

És evident que el sexe, en una societat lliure, no es pot prohibir. La curiositat encara incrementa l'interès. Aquesta no és la via. Però sí que ens hauríem de fer dues preguntes: Què pot suposar la imposició d'una sexualització adulta a nens i nenes que no estan emocionalment preparats? En aquest sentit, com sempre, la principal eina que tenim a l'abast; es diu educació, a l'escola i a casa. Ja no ens hauria de fer por parlar de sexualitat. I, per altra banda, per què després d'anys de lluita dels drets de les dones s'imposa aquest tipus de representació femenina? No oblidem que la hipersexualització de la societat i les seves possibles conseqüències és una responsabilitat de tota la comunitat (*mass media*, pares i mares, escola, administració...). ■

“Aquest fenomen potencia la idea que la imatge està vinculada a l'èxit social, els rols de gènere dels adults es traslladen als infants i les dones són considerades objectes sexuals”

'Dibuixant sobre el tema' — Toni Batllori

La hipersexualització

L'entrevista — Maria Coll

Marina Subirats, sociòloga i filòsofa

La hipersexualització afecta valors com la igualtat, la llibertat o la infància. Ens interpella a tots: homes i dones, pares i mares, educadors, professionals dels mitjans de comunicació de masses... En parlem amb una dona que des de fa quaranta anys analitza la societat contemporània.

*“LA SEDUCCIÓ ÉS
AVUI LA VIA DE LA
DONA PER TRIOMFAR”*

SERGIO RUIZ

Són dies d'altres temperatures a Barcelona i la xafogor esdevé insuportable. Un grup de noies s'encamina a l'institut amb pantalons molt curts i samarretes de tirans. Són projectes de dones vestides d'adultes. Alguns, segurament, considerarien aquesta vestimenta massa indecorosa per una dona major d'edat. El debat de la hipersexualització de la societat és sobre la taula. La sociòloga i filòsofa, Marina Subirats, que també s'ha dedicat a la política ens obre casa seva per parlar-ne.

Des de la sociologia, com definiríem el terme "hipersexualització"?

A les societats hipersexualitzades l'aspecte sexual de les dones es posa molt de manifest, es converteix en un tret més predominant que en altres societats. Mentre algunes societats han tendit a amagar els aspectes més atractius de les dones –en aquest sentit, les societats musulmanes, on les dones han d'anar cobertes, serien casos emblemàtics–, a les antípodes d'aquestes, les societats hipersexualitzades tendeixen a accentuar l'atractiu sexual de les dones.

Hem de considerar la hipersexualització com un fenomen nou?

Sí, aquesta és una situació bastant nova a nivell històric, perquè la tendència majoritària fins ara era justament la contrària; tot el que feia referència a les dones era bastant reprimat. Tapar la cara a les dones vol dir negar la seva presència, la seva igualtat, la seva veu i convertir-les en una espècie de fantasmes. En canvi, ara estem en una etapa en la qual la dona tendeix a subratllar la seva bellesa, la cura del cos, la vestimenta, etc. La voluntat és emfatitzar l'atractiu sexual de les dones. I curiosament això es fa en relació amb les dones i no amb els homes.

Vol dir que la hipersexualització només afecta les dones?

Des del meu punt de vista sí, només afecta les dones; encara que actualment en alguns aspectes també ha variat la visió que avui tenim dels homes. Actualment la imatge dels homes també es relaciona més amb la bellesa i el seu aspecte físic, però d'una manera diferent. Per exemple, en molts anuncis publicitaris de colònia, es presenta l'home vestit o només nu

de tors, mentre que la dona apareix despullada. A més, generalment, la dona mira l'home, mentre que aquest, com a líder, ni li fa cas. Per tant, malgrat que sí que és cert que ha canviat la visió del cos masculí, no se li ha atorgat el caràcter hipersexualitzador que té per a les dones.

Quines conseqüències socials té aquesta hipersexualització?

L'element més sorprenent d'aquest fenomen és la seva extensió a les nenes. Parlar de l'atractiu sexual de les dones i de les joves és comú a moltes cultures però, generalment, les nenes han estat preservades perquè històricament s'ha pensat que han d'arribar verges al matrimoni. Per tant, s'ha tendit a que les nenes no siguin vistes com un objecte sexual i així evitar que siguin objecte de seducció o de violació. Si la nena no s'exhibeix, es preserva. Aquesta tendència és general a la majoria de cultures, però en el nostre món això s'ha invertit.

I per quines raons?

Una primera raó molt evident seria la manera d'actuar de la publicitat. Una teoria molt prevalent de la publicitat és: per vendre cal suscitar el desig. I, seguint aquesta premissa, els publicistes no aposten per la intel·ligència racional sinó per les emocions i els instints. I, la representació més clara del plaer és el plaer sexual. Així, per vendre un cotxe fan servir una dona bonica. L'objectiu és que l'home assimili el plaer de conduir, amb el plaer de posseir una dona. Però també hi ha una altra tendència. Les pròpies consumidores intenten assimilar-se a les figures boniques. La dona que compra una crema anunciada per una dona bonica pensa que ella també ho serà, encara que som conscients que això és un mecanisme publicitari per suscitar el desig.

Tota la culpa és de la publicitat?

No, encara hi ha una altra raó més de fons. En sociologia distingim els termes sexe i gènere. El sexe és l'aspecte biològic de les persones i el gènere és el model social que projectem sobre les persones en funció del seu sexe. Si ets una nena, segons dicta el teu gènere, has de ser així, has de tenir aquest rol, aquestes aspiracions a la vida, etc. En la majoria de cultures, imposar els

rols de gènere és una operació dura tant per a nens com per a nens. A una criatura amb moltes possibilitats, per qüestió de gènere, se li prohibeixen unes i se li accentuen unes altres. Dit d'una altra manera, es posa la criatura dins d'un motlle.

Les nenes, però, sembla que sempre s'emporten la pitjor part...

Sí. Aquesta operació, tradicionalment, s'ha fet amb les nenes a través de mutilacions físiques, però sobretot psíquiques. Què vol dir això? Doncs que generalment les nenes han d'aprendre a patir, a ser reprimides i limitades. Per una banda són protegides, però per l'altra, han de dedicar-se als altres i no poden adquirir importància per si mateixes. Per exemple, encara avui, de forma inconscient, les mestres a les escoles de casa nostra utilit-

“A la majoria de societats, si la nena no s'exhibeix, es preserva. Però en el nostre món això s'ha invertit”

“Els infants de 3 o 4 anys d'avui ja tenen assumit que és més important ser nen que ser nena”

zen les nenes per ajudar els nens, a fer de mediadores o fer d'auxiliar de l'educadora. D'aquesta forma els infants de 3 o 4 anys d'avui ja tenen assumit que és més important ser nen que ser nena. Els nens rebutgen de forma dura coses de nena, fins i tot s'ofenen si reben una joguina de color rosa. I si en un pati d'una escola d'infants no hi ha bicicletes per a tots, els nens les agafen i les nenes hi renuncien. Dit d'una altra manera, hi ha tractament diferenciat des del naixement.

Per tant, la hipersexualització és una evolució o és conseqüència de la repressió?

Abans s'intentava que una nena seguís els rols femenins a través de la repressió. Avui, però, això ha començat a canviar. Ara, en comptes d'acceptar el paper femení a través de l'aprenentatge del dolor i de la frustració, es fa a través de la seducció. Actualment es creu que una

La hipersexualització

dona tindrà èxit si és simpàtica, atractiva, va ben vestida, etc. La seducció és avui la via de la dona per triomfar a la vida. Que és una cosa molt perversa i molt més difícil de combatre.

Per què?

Quan jo era petita protestava perquè la mare em feia rentar els plats només a mi i no als meus germans. Aleshores era fàcil revelar-nos contra aquella injustícia, però com podem avui oposar-nos a la bellesa? A Sevilla, els pares i les mares porten les seves filles al parc temàtic Princlandia, uns spas per a criatures. Allà les vesteixen, les pentinen, els fan la manicura i les ensenyen a caminar com a models. Al final del dia, la nena es converteix en una princesa i en el centre d'atenció dels seus pares. Quina nena s'oposa a això? D'aquesta manera, els pares ensenyen a la filla que per ser algú és important la cura del seu aspecte, mentre que al fill, en canvi, el valoren més per les notes acadèmiques o els seus triomfs en altres matèries.

La hipersexualització de la societat, en certa manera, s'hauria de considerar la constatació d'un fracàs de la lluita dels moviments feministes? S'ha de reformular el discurs?

No. Cada moment té els seus objectius. Una lluita social sempre té estadis. Si totes les dones de Barcelona ara decidíssim anar al mar, els obstacles per cadascuna serien diferents. Per mi, el problema seria creuar el carrer Aragó. Per una que visqués al Tibidabo, el principal obstacle seria baixar la muntanya. En canvi, una que visqués a la Barceloneta, només hauria de caminar tres carrers. Les tres tindríem un objectiu comú, però les tres pensaríem diferent sobre què s'hauria de fer. Per tant, no és que haguem fet les coses malament, sinó que respecte fa quaranta anys, quan van començar els moviments feministes a Catalunya després del franquisme, els objectius han canviat. Aleshores buscàvem igualtat legal, accés a la universitat, poder treballar, entrar en política, etc. La voluntat era deixar enrere les feines de la llar. I, una vegada aconseguit aquest objectiu, s'ha pensat que també hi havia altres coses importants, com les feines que tradicionalment sempre han fet les dones. I, a partir d'aquest moment, la lluita ha estat pensar com es poden com-

paginar les dues coses: la conciliació. S'han aconseguit coses, però en cada moment els objectius s'han de reajustar.

Però com treballar ara aquest moment concret? Si les nenes gaudeixen d'un spa o d'una disfressa d'infermera sexy és perquè els pares compren aquests productes...

És evident que els adults eduquen les criatures. Nosaltres fa molts anys que treballam en aquest sentit, però tenim adversaris molt poderosos com la televisió. Cinc minuts de televisió desfan la feina que fa l'escola al llarg de tot un dia. Avui, moltes noies d'institut volen ser primes i boniques com les models i poder fer-se alguna operació de cirurgia estètica; els sembla un progrés i un èxit. I, malgrat les nostres explicacions, no entenen perquè hi haurien de renunciar. Per un altre camí, alimentant aspectes masoquistes que estan en el gènere femení, avui s'està aconseguint que les dones continuem en el rol tradicional. Per exemple, les actuals novel·les de consum de les adolescents fan esgarriar. La saga *Crepúsculo*, una noia que es deixa xuclar la sang per un vampir, ha fet furor entre les adolescents. *Las cincuenta sombras de Grey*, un home meravellós, atractiu i ric, però sàdic i maltractador- i ella és clar, el vol salvar!-, també triomfa. Aquesta és la porqueria que les dones llegeixen com una cosa meravellosa. D'aquesta manera, ara, a través de la seducció i no de la repressió s'arriba al mateix objectiu: la submissió.

Quins valors perden les dones amb la hipersexualització?

Hi ha una dualitat. Per una banda, degut a la obertura del gènere femení -ara acceptem que una dona sigui independent, estudiï i tingui càrrecs de poder-, el gènere femení ha fet una imitació dels valors i de les aptituds masculines. En gran part perquè segons els ambients on et mous no tens cap més possibilitat. Per exemple, jo vaig ser regidora d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona. En aquest càrrec vaig adonar-me que si jo utilitzava la meua manera de fer, absolutament pacífica, tindria problemes. El món està fet pels homes i hi ha persones que només saben treballar sota actituds autoritàries. Però, per altra banda, i contràriament, especialment entre les adolescents i algunes dones, també s'han recuperat algunes formes molt

femenines. Per exemple, en alguns instituts veiem que les noies porten les motxilles dels nois -abans, per un tema de galanteria, hauria estat del revés- i es dobleguen als mandats masculins (relacions sexuals sense protecció, control del telèfon mòbil...). Els mitjans de comunicació emfatitzen els models tradicionals. Fins i tot, els dos aspectes -imitació de valors masculins i formes femenines- es poden veure combinats en una mateixa persona. Ara bé, cometem un error si creiem que estem davant un problema de valors explícits.

En quin sentit?

Les persones tenim valors, però no actuem en funció dels valors, sinó dels hàbits. Per exemple, malgrat fa quaranta anys que estic convençuda que hi ha d'haver igualtat, si m'haig de fer un vestit, segurament

“Els pares ensenyen a la filla que per ser algú és important la cura del seu aspecte”

“Es necessiten diverses generacions perquè un canvi de valors comporti un canvi d'hàbits”

buscaré una modista. L'habit és més fort que el valor acceptat intel·lectualment. Si preguntem, la majoria de la població està a favor de la igualtat, però no tothom actua des d'aquesta punt de vista. Es necessiten generacions perquè un canvi de valors comporti un canvi d'hàbits.

Fa uns dies, l'escriptora Lucía Etxebarria lamentava que a la societat actual una persona assexual fos considerada malalta. Hem convertit la sexualitat en una necessitat bàsica de la persona?

En aquest aspecte cal tenir en compte els tabús religiosos. Hem passat de ser una societat molt repressiva en termes de sexualitat -abans d'aquest tema ni a les famílies més obertes se'n parlava- a la hipersexualització -"folleu, folleu que el món s'acaba"- . Avui la representació del sexe és completament fictícia. A les pel·lícules dues persones es troben i al cap

SERGIO RUIZ

Marina Subirats en un moment de l'entrevista, duta a terme al seu domicili de Barcelona.

En defensa de la dona

Marina Subirats (Barcelona 1943) és sociòloga, filòsofa i s'ha dedicat a l'àmbit públic des de la política. Es va llicenciar en Filosofia l'any 1965 i va ampliar els estudis a l'École Pratique des Hautes Études de París, on va obtenir el Diplôme d'Études Approfondies en Sociologia l'any 1967. Quan va tornar a Catalunya, va ser professora de Sociologia a la Universitat de Barcelona (1970-1973) i a la Universitat Autònoma de Barcelona (1973), on va guanyar una càtedra el 1992, a la Facultat de Sociologia després d'anys de recerca als Estats Units i Anglaterra. Va ser directora de l'Institut de la Dona del Ministeri d'Assumptes Socials de 1993 a 1996, Membre de la Comissió d'Igualtat d'Oportunitats de la Unió Europea entre el 1993 i el 1996, i presidenta de la mateixa l'any 1995; membre del Consell Escolar de l'Estat des de l'any 2004, va ocupar diferents càrrecs a l'Ajuntament de Barcelona, entre ells Regidora d'educació (1999-2006) i Cinquena Tinent d'alcalde (2003-2006). Com a sociòloga és especialista en els camps de sociologia de l'educació i sociologia de la dona i ha escrit diversos llibres sobre aquestes temàtiques, el darrer *Forjar un home, moldejar una mujer* (2013). ■

de dos minuts ja estan al llit, cosa que no passa en les relacions més habituals. Avui la permissibilitat sexual és total sense haver donat cap tipus de criteri a la gent jove. Per aquest motiu, des de fa molts anys, insisteixo: necessitem una educació afectiva i sexual. S'han de donar criteris perquè cada adolescent tingui elements per decidir en cada moment què fa i què no. Durant els anys que vaig ser directora de l'Institut de la Dona de Madrid vam enviar material afectiu-sexual a les escoles i aviat ens vam adonar que allà es quedava perquè el professorat no sabia com posar-s'hi. En general, els mestres creuen que la sexualitat s'ha d'educar a l'àmbit de la família. Després ens trobem davant de dades sorprenents. Segons una darrera enquesta, un percentatge molt alt

“Hem passat de ser una societat molt repressiva en termes de sexualitat a la hipersexualització”

“Quan la sexualitat s'intenta ignorar i es planteja com una cosa fosca el resultat és nefast”

dels joves espanyols pensen que la primera vegada que es tenen relacions sexuals, la noia no es pot quedar embarassada.

Abans, per veure productes d'alt contingut sexual s'havia d'anar a un vídeo club.

Avui, els joves tenen accés directe a imatges sexuals a través dels seus mòbils. La prohibició té sentit?

He estat set anys al Consell Escolar de l'Estat. L'Església sempre s'ha enfrontat directament a l'educació sexual. Quan la sexualitat s'intenta ignorar i es planteja com una cosa fosca i pecaminosa, el resultat és nefast. Intentar que els joves no vegin un cos despulalat no té cap sentit, si avui en veuen tants com volen! Sovint la curiositat encara estimula i genera més interès. No crec que la repressió sigui la millor via. La via moderna ha de ser donar-los criteris. Explicar-los en què es compromet un quan inicia una relació sexual, aprendre a conèixer els seus sentiments i saber quan cal dir “sí” i quan cal dir “no” davant una proposta sexual. ■

La hipersexualització

— Emma Ribas

Aquesta psicòloga i sexòloga planteja els efectes del trastorn d'hipersexualitat, cada cop més comú.

SEXE, UNA NECESSITAT?

La hipersexualització és donar valor a la persona en funció del desig sexual que desperta, potenciant el culte al cos i que la persona deixi de tenir valor si no té una aparença desitjable, en funció de cànons de bellesa que desnaturalitzen la persona, propiciant el missatge que quan més desig sexual desperto més valor tinc. Aquest fet genera greus conseqüències en el benestar psicològic de les persones. I aquesta tendència comença a afectar a la infància.

L'OMS considera la hipersexualització un problema greu de salut física i mental. Els mitjans de comunicació, la publicitat, la moda, els vídeos musicals, internet... afecten dia a dia els nostres inconscients, ens transmeten el missatge subliminal que l'èxit va lligat a la sexualitat, donant un gran valor a la imatge física, estimulants un comportament basat en els atributs sexuals.

Els més petits són els primers que es veuen afectats: hi ha un creixement preocupant d'imatges amb nens hipersexualitzats que s'acaben imitant amb la finalitat d'augmentar la popularitat, generant una falsa autoestima i deslligant el sexe de l'afecte. Seguint el patró de la hipersexualització construeixen la seva identitat a partir d'estereotips que no valoren les qualitats humanes.

Per tant, és de vital importància que els adults prenguem consciència de la hipersexualització per deixar de ser-ne víctimes i transmetre un raonament més crític als nens ajudant a identificar i a escollir amb consciència el que s'està consumint.

A la consulta ens trobem cada vegada més casos d'addicció al sexe que actualment el DSM-V (Manual de Trastorns Mentals) denomina com a Trastorn de la Hipersexualitat, es tracta d'un trastorn obsessiu compulsiu que no permet a la persona controlar voluntàriament els seus pensaments, el desig sexual és molt freqüent i la recerca de satisfacció ocupa gran part del dia comportant conseqüències negatives (interferint en l'àmbit laboral, parella, familiar, social, mèdic...). Els símptomes generals són:

- Falta de control sobre la conducta sexual inapropiada.
- Comportament sexual persistent amb característiques autodestructives.
- Incapacitat d'evitar o reprimir la conducta
- Canvis severos d'humor.
- Inversió d'una quantitat de temps excessiva per buscar relacions sexuals.

La persona amb trastorn de la hipersexualitat busca aquesta via per canalitzar el malestar emocional. La impulsivitat, la baixa tolerància a la frustració i l'estrès fomenten aquest trastorn. Arriben a la consulta quan tenen una conseqüència negativa a la seva vida, gràcies a aquest fet apareix la motivació i predisposició a fer un treball personal que els enriqueix i ajuda a acabar amb el malestar.

COM COMBATRE-LA?

La base per combatre la hipersexualització a la nostra societat és transmetre una educació sexual basada en l'autoconeixement, l'afecte i els valors. L'educació sexual que hem rebut és molt pobre i està centrada bàsicament en la genitalitat, aquest fet ens porta a que actualment a la consulta veiem

moltes persones i parelles amb disfuncions sexuals, tant d'adolescents com d'adults. Les disfuncions sexuals més habituals són la falta de desig, disfunció erèctil, ejaculació precoç, vaginisme, anorgàsmia, dispareunia i aversió al sexe. Aquestes disfuncions són la punta de l'iceberg, denoten que com a societat quelcom estem fent malament i la importància de transmetre una educació afectiva-sexual és indispensable.

EL SEXE ÉS UNA NECESSITAT BÀSICA?

El sexe té un component biològic on cooperen la genètica, hormones i cèl·lules nervioses originant el desig i les reaccions necessàries per poder satisfer-lo. Però l'òrgan sexual per excel·lència és el cervell, d'ell depèn que un estímul resulti excitant o no, aprendre a utilitzar la intel·ligència sexual és fonamental per a gaudir plenament de la sexualitat. Per tant, la sexualitat no està en els genitals, sinó en el cervell, que regula la secreció hormonal i dirigeix les nostres emocions. La conducta i el desig sexuals estan sobrevalorats, per

La sexualitat no està en els genitals, sinó en el cervell, qui dirigeix les nostres emocions

Les relacions sexuals satisfactòries reforcen el sistema immunològic i redueixen l'estrès

tant escollir no tenir relacions físiques no ha de ser un problema, tot i l'aspecte biològic del sexe. Per aquest motiu han sorgit comunitats com ara Asexual Visibility and Education Network que fan visible que el sexe no és imprescindible per a ser feliç ni per tenir una vida sentimental plena. Busquen viure l'asexualitat acceptant aquesta naturalesa, defugint de la frustració que pot generar la pressió social.

Val la pena recalcar, però, que tenir relacions sexuals és una pràctica saludable. S'ha demostrat que les relacions sexuals satisfactòries reforcen el sistema immunològic, redueixen l'estrès i afavoreixen la memòria, l'autoestima i la sensació de benestar. ■

Emma Ribas és psicòloga i sexòloga

— Joana Gallego

La directora de l'Observatori de la Igualtat de la UAB analitza la influència dels mitjans en la hipersexualització.

EL COS FEMENÍ: USAR I LLENÇAR

Totes les societats conegudes han encimbellat alguns valors i n'han menystingut altres. Hi ha certs valors, però, que sembla que hagin estat comuns a la major part dels grups humans: la riquesa, l'èxit, el poder, el prestigi, la joventut i la bellesa són els constants al llarg de la història. Podem considerar que actualment hi ha tres valors que sobresurten per damunt de tots: els diners (que seria el primer) la joventut, la bellesa i l'erotisme. Com es produeixen i com els valors arriben a ser considerats per la societat no ho podem resoldre en un article breu, però el que sí que podem saber és com es reproduïxen i com acaben tenint tanta influència entre la població. Els valors culturals es difonen a través de llibres, diaris, revistes, obres de teatre, pel·lícules, la publicitat, la música, els videoclip... Tots aquests artefactes de producció simbòlica reproduïxen una vegada i una altra els valors que la societat prestigia i que són prestigiats al seu torn i reproduïts pels diferents canals culturals, conformant així un cercle viciós que es retroalimenta: la societat valora el que la producció simbòlica produeix, i els productes culturals reproduïxen el que la societat valora... una roda sense fi.

Actualment, els instruments més potents per a reproduir els valors socials són, sens dubte, els mitjans de comunicació, tant els convencionals com les noves tecnologies. I els tres valors per antonomàsia més presents en el contingut dels mitjans són la joventut, la bellesa i la sexualitat.

En una època hedonista i vàcua com la que ens ha tocat de viure, han quedat arraconats altres valors com: l'esforç, la constància, la intel·ligència, la perseverança, el talent, la força de voluntat. Tot això ha quedat enfosquit per la brillantor que dóna l'aparença. El triangle perfecte d'aquesta és: la joventut, la bellesa i la sexualitat. No sabria dir quin dels tres valors és el que té més protagonisme, però tots convergeixen en aquesta hipersexualització que ens arriba per terra, mar i aire. I si bé és cert que tots estem sotmesos a aquesta dictadura de l'aparença i la hipersexualització, les dones són les més afectades i les que amb més cruïda han de patir el veure's convertides en objectes sexuals i complement ornamental de qualsevol producte mediàtic. La pornografia, els videoclip, les pel·lícules, els còmics, la publicitat, tots aquests instruments conformen un enorme camp de batalla on el cos de les dones és, al meu parer, l'objecte a abatre.

El cos de les dones parcellat, trossejat, reduït a peces (els llavis, els ulls, els pits, les cuixes, els glutis, l'esquena, els peus, o fins i tot una sabata de taló) cadascuna de les quals pot representar la totalitat del cos femení. En la seva qualitat d'objecte que es pot descomposar en parts, les dones deixen de ser subjectes autònoms dotats de voluntat, i per tant queden reduïdes a fragments que es poden utilitzar per separat. Per una altra part, quan apareixen de cos sencer amb molta freqüència estan semidespullades, en postures desmanegades o estirades a terra (si són fotografies) o si són representades en

imatges en moviment són enfocades ressaltant aquelles parts amb una forta connotació sexual: llavis entreoberts, glutis, pubis o pits en primer pla. Aquesta permanent exhibició del cos femení hipersexualitzat no té correlació ni punt de comparació amb la utilització que se'n fa del cos masculí. Ells apareixen normalment vestits, en entorns i ambients que es poden reconèixer, i amb amb escassa freqüència es parcellen perquè els homes són subjectes, i el subjecte no es pot fragmentar.

Tot això té unes conseqüències molt importants en la percepció social i en la imatge que la societat es va fent tant de les dones com dels homes. Quina lliçó reben les nenes i els nens, els i les adolescents, els nois i les noies que assisteixen a aquest espectacle visual on les dones només són representades com a objectes de desig? Cadascú que n'extregui les seves conclusions. Però el que és evident és que aquests missatges nodreixen el nostre imaginari col·lectiu i conforma i modela la percepció

Aquests missatges nodreixen un imaginari i modelen la consideració que tenimes dels altres

El triangle perfecte de l'aparença és joventut, bellesa i sexualitat. I tots generen hipersexualització

i la consideració que després, en la nostra vida quotidiana, tindrem de nosaltres i dels altres.

Podem parlar d'igualtat entre homes i dones, de coeducació, tenir lleis magnífiques contra la violència de gènere, considerar que vivim en una societat on s'educa igual a les noies que als nois... tot un discurs que és desmentit una i una altra vegada pels valors que els productes culturals ratifiquen, produeixen i reproduïxen legitimant la desigualtat i la pervivència de la idea que les dones són uns objectes d'usar i llençar. I encara ens sorprèn que estiguin augmentant les diferents formes de violències masclistes? ■

Joana Gallego és periodista i directora de l'Observatori de la Igualtat de la UAB

La hipersexualització

L'entrevista

Francesc Nuñez, expert en sociologia de les emocions

Conversam d'hipersexualització amb aquest professor de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), doctor en Sociologia i expert en sociologia de les emocions.

**“EL SEXE NO ÉS
RADICALMENT
NECESSARI”**

UOC

Què vol dir que una societat està hipersexualitzada?

En una societat hipersexualitzada el sexe i l'erotisme ocupen un lloc molt important en la vida de les persones, formen part de la seva realització i satisfacció. En una societat hipersexualitzada s'entén que una persona sense sexe no té una vida normal; el sexe esdevé una dimensió primordial perquè una persona es trobi bé i en harmonia.

En el cas de Catalunya, aquesta hipersexualització és conseqüència directa d'una època de repressió anterior?

No crec que la repressió sigui la causa de la hipersexualització actual, ja que per la gent la gent jove, el sector de la societat més hipersexualitzat, la repressió franquista queda molt lluny. Ni la recorden ni saben què va ser. La hipersexualització social és un fenomen global i general que forma part del món contemporani, especialment de les societats consumistes, en les quals mostrar-te atractiu i mantenir-te en el mercat sexual és molt important.

Què vol dir amb “mantenir-se en el mercat”?

L'objectiu és mostrar-te com a producte que ha de ser consumit i agradat pels altres i al mateix temps també ser consumidor, és a dir, buscar gent atractiva i amb interès exclusivament eròtic, independentment dels valors morals, de la professió o de la idea de procreació.

Cal anar amb pinces, però alguns estudis asseguren que als EUA els nens comencen a veure pornografia per internet als sis anys. Parlaríem de causes globals?

Sí, sens dubte. La hipersexualització és un fenomen vigent a totes les societats industrials, capitalistes i consumistes i Estats Units és el focus més important d'aquest fenomen. No crec que tots els nens nord-americans comencin a veure porno als sis anys però sí que és veritat que les edats per l'interès pel sexe s'han eixamplat. A diferència de fa unes dècades, internet ha facilitat molt l'accés a les imatges pornogràfiques.

Alguns opinadors asseguren que ara que s'ha assolit la llibertat en un tema que

“Hem de prendre consciència que la hipersexualització és un extrem immoral”

“No pot ser que algú per no respondre als canons de bellesa actuals pateixi i se senti malament”

fins ara era tabú, denunciar la hipersexualització és actuar des de la beateria. Hi estaria d'acord?

Pot semblar-ho, però crec que tots hem de prendre consciència que l'extrem de la hipersexualització és immoral en el sentit que trenca algunes fronteres i no ens fa millors, especialment a les dones, principals víctimes de la hipersexualització. De fet, en aquest moment, quan les dones podrien tenir la paella pel mànec com a conseqüència de la seva liberalització és quan el domini dels mascles és més gran justament per què manca una ètica sexual en les relacions eròtiques-afectives.

El sexe és una necessitat de l'home o de l'espècie?

Diuen que amb l'edat el sexe ocupa realment el lloc que es mereix, molt menys important que el paper que li donem quan som joves. El sexe té una dimensió important en la vida de les persones, però no és radicalment necessari com el menjar o el veure. Cada persona ha de poder ser radicalment lliure d'escollir la relació que vulgui tenir amb el sexe. Ara bé, és cert que la societat avui ens fa creure que el sexe és una necessitat vital per a l'home.

Si ens fixem en els nens i els joves, quins afectes pot tenir la hipersexualització concretament ens aquests dos col·lectius?

Els estressa i els disminueix la confiança. Si tenir atractiu i *sex appeal* vol dir respondre només a unes determinades imatge d'home o dona resulta molt nociu. Per una banda, quan les expectatives no es compleixen el nen o jove se sent malament amb si mateix i, per altra banda, això comporta etiquetar aquells que no responen a aquestes imatges. I això és terri-

ble! En aquest aspecte, pares i educadors hauríem de ser molt estrictes. No pot ser que algú per no respondre als canons de bellesa actuals pateixi i se senti malament amb si mateixa. Avui la pressió que pateixen els joves respecte el vestir o el comportament en relació amb l'altre sexe són tirans.

Ara ja veiem nenes que es vesteixen com a adultes. Quina responsabilitat tenen els pares i quina la publicitat en aquestes conductes?

És evident que hi ha pressió per part de la publicitat, dels mitjans de comunicació... però per part dels pares també existeix autosatisfacció. Per exemple, en molts carnivals hem pogut veure pares i mares gaudint de nois amb disfresses molt sexualitzades i d'una maduració prematura dels nens. I denunciar això no és una qüestió de beateria sinó una defensa dels drets dels nostres fills. Tenim la responsabilitat de transmetre als nostres fills un món en el qual se sentin a gust i no menystinguts.

Fa quatre anys el Parlament Europeu ja va alertar de l'augment d'imatges de cria-

tures amb contingut sexual. Som conscients d'aquesta situació?

No en som conscients; de fet, hi ha certa tolerància i complaença. Hem de ser molt més estrictes amb aquesta qüestió. Igual que parlem de tolerància zero amb qüestions de xenofòbia, en aquest aspecte també hauríem de ser més militants i ser més estrictes. No podem callar i somriure. La hipersexualització no és admissible i és perjudicial.

Quin paper han jugat les xarxes socials en aquest fenomen?

Les xarxes socials no son causa de res, però sí que han ampliat el fenomen.

Tenint en compte tot el que hem dit fins ara, com creu vostè que es pot reconduir la situació?

Doncs amb mi em sembla que la clau és introduir valors morals en les relacions sexuals, eròtiques i de parella. Cal donar més importància al valor moral de les persones que a la seva imatge externa. I no hem de ser condescendents davant determinades actituds quan creiem que estan menystenint persones. ■ S. BALAGUÉ

Algunes dades a tenir en compte

–Els 14 anys –tercer de l'ESO o el que abans era primer de BUP– és l'edat mitjana a la qual un de cada quatre joves perd la virginitat, segons un estudi de l'organització SIDA ESTUDI. El mateix informe alerta: “malgrat iniciar les seves relacions sexuals de manera més primerenca que altres generacions, els joves són incapaços de gestionar situacions afectivosexuals”.

–A Catalunya, segons la revista ‘Española de Salud Pública’ (2015), un 15 per cent dels joves preguntats, van afirmar no haver utilitzat mètodes anticonceptius el primer cop que van iniciar la pràctica sexual i un 14 per cent de les noies enquestades deien el mateix. Però, a més, un 24,5 per cent dels nois enquestats va dir que en la seva última pràctica sexual no van utilitzar cap mètode i un 41,6 de noies tampoc.

–Avui internet ha esdevingut la principal escola d'aprenentatge dels joves: el percentatge de nois que van a Internet per informar-se sobre sexualitat ha passat del 42 per cent al 76 al cent, mentre que en el cas de les noies ha passat del 13 per cent al 23 al per cent, elles encara preguntes més els seus possibles dubtes a les amigues o a casa.

–Segons les darreres estadístiques tres de cada quatre espanyols consumeix porno de forma regular. Però el que és més preocupant és que a nivell mundial, un de cada deu visitants de pàgines web amb contingut pornogràfic té menys de deu anys i un de cada tres nens d'entre 10 i 14 anys visita aquestes pàgines de manera regular, edats en què encara no tenen cap tipus de formació en aquest àmbit. ■

La hipersexualització

— Núria Balada

Des de l'Institut Català de les Dones recorden que la hipersexualització desiguala les relacions entre els dos sexes.

RECONÈIXER I VALORAR

Ales societats democràtiques veiem cada dia canvis i avenços de la situació de les dones en relació a la situació dels homes. Els avenços consisteixen en neutralitzar el sistema que sostenia les societats patriarcals que situaven les dones com a dependents del homes i com a simples objectes del seu desig. Ara bé, aquest sistema es resisteix a una transformació. Costa de canviar i trobar un sistema nou.

De fet, després de molts anys d'igualtat jurídica, a Catalunya hem hagut de dotar-nos d'una llei per portar la igualtat teòrica a la igualtat real: la Llei d'igualtat efectiva de dones i homes, que té per a objectiu eradicar el sistema patriarcal androcèntric i sexista.

Si ens fixem en la representació que els mitjans de comunicació fan avui dia de les dones veiem que encara ara no s'ha aconseguit transcendir ni superar aquests paràmetres, i les dones som representades dia sí i dia també amb els estereotips d'éssers centrats en la seducció. La mirada dels altres és la vara de mesurar i l'escala que s'utilitza habitualment és la de ser sexualment desitjable.

Recentment hem parlat molt de la hipersexualització femenina perquè ens hem posat les mans al cap quan hem vist les imatges que les adolescents pengen a les xarxes socials d'elles mateixes o hem vist nenes-model erotitzades, ja sigui a les revistes o a una rua de Carnestoltes. I ens

hem de fixar en els referents humans i culturals d'aquestes nenes. I els homes i les dones que elles veuen al cinema, les sèries, la publicitat, els vídeos musicals, les lletres de les cançons, etc.

Cal avançar com a societat i aprofundir en l'anàlisi crítica i la presa de consciència de com ens afecta la hipersexualització. I estar alerta per no assumir ni transmetre a les nostres filles i fills un sistema de relacions de gènere on les dones son tractades com a objectes per a la mirada i valoració per part de l'altre.

Aquesta mirada pot minvar autonomia personal, és la base de problemes d'autoestima i pot ser substrat de la violència masculista. Aquests imaginariis d'hipersexualització fomenten un sistema desigual de relacions entre els dos sexes.

L'antídoto a la hipersexualització és reconèixer i valorar les aportacions que les dones han fet i fan a la societat. Aquest pas és imprescindible per transformar les estructures, models i el llegat patriarcal i androcèntric que encara tenim massa ben establert i arrelat a la nostra societat. És important disminuir el seu predomini en l'imaginari social i avançar de manera ferma en una societat on les diferències no esdevinguin desigualtats.

La hipersexualització de les dones i les nenes és un problema de la societat de consum que ens preocupa molt perquè pot tenir conseqüències especialment sobre la visió que tenen les dones i nenes de sí mateixes i la dels homes i nens sobre elles, i això afecta a la igualtat efectiva de dones i homes.

Les nenes i els nens aprenen ben aviat a través de la televisió, videojocs o joguines que elles han de seduir, i això suposa supe-ditar-se al desig de l'altre. És una forma de submissió i un pas enrere important en la lluita per aconseguir la igualtat efectiva de dones i homes.

No podem permetre que es normalitzi i banalitzin aquestes conductes. Als infants els hem de protegir i educar amb valors que superin visions esbiaixades de l'home i la dona que interfereixin negativament en la seva possibilitat de desenvolupament i realització amb plenitud de llibertat i de drets.

Tota la societat hem de fer aquest pas de reflexió i actuar en conseqüència. Tothom, i en aquest cas, sobretot pares i mares, hem ser fermes per no fomentar i eradicar aquesta transmissió de rols i estereotips sexistes. Els estereotips que objectualitzen i hipersexualitzen les dones arriben als infants i aquests elaboren la seva idea sobre el món i les relacions humanes amb aquests imaginariis que reben de

L'antídoto a la hipersexualització és reconèixer i valorar les aportacions de les dones

Les dones som representades amb els estereotips d'éssers centrats en la seducció

manera passiva. I aquest món que elaboren nenes i nens és una visió distorsionada de qui son les dones i quin és el seu lloc al món.

A ser nen/nena, noi/noia, home/dona se n'aprèn. Hem de desmuntar les pautes i les creences de la cultura i la societat patriarcal. Cal superar aquesta visió objectual sobre les dones tan extensa i normalitzada. És un pas clau per arribar a la igualtat efectiva de dones i homes. Sense aquest canvi de valors i mentalitat no arribarem mai a la societat que volem on homes i dones puguem gaudir dels mateixos drets i oportunitats. ■

Núria Balada és Presidenta de l'Institut Català de les Dones

Història — Ramon Salicrú

W.Masters i V. Johnson van ser els pioners del tractament modern de la sexualitat.

PIONERS DELS ESTUDIS SOBRE SEXE

William Masters (1915-2001) i Virginia Johnson (1925-2013) realitzaren una sèrie d'estudis sobre la resposta sexual humana a partir de les transformacions que experimenten els éssers vius davant determinats estímuls. Foren, sens dubte, els pioners del tractament modern de la sexualitat, subratllant aspectes de l'aparellament humà fins aquell moment poc considerats, com la creativitat i la gratificació. Ells donaren resposta a la visió clàssica del sexe, exempta sovint del gaudi, i aprofundiren altres aspectes fins llavors inèdits. Amb ells, el tema sexe deixava de ser tabú i la visió de la sexualitat tradicional començava a ser superada.

Tot i els canvis dels temps i l'evolució de les formes de pensar, és innegable que estem assistint a una nova forma de servitud, la denominada hipersexualització,

El matrimoni, Masters i Johnson.

particularment centrada en la figura de la dona. S'imposen models sexuals estereotipats i el sexe és capaç de ser mercantilitzat amb missatges, descaradament crematístics. Tot plegat possibilita l'existència determinats comportaments més que lamentables. L'assetjament sexual i la violència de gènere en són dues mostres evidents.

La sexualitat és, al cap i a la fi, una forma de relació entre els éssers humans, amb diferents aspectes i vessants. I tota relació humana ha de ser assumida, desitjada i consentida lliurement, sense pressions ni imposicions de cap ordre. D'altra banda, un plus més d'aquesta relació és, en parer de molts, no dissociar conducta sexual amb conducta afectiva. En qualsevol cas però el que no es pot és demonitzar les diferents formes de manifestació de la sexualitat, amb altres connotacions i particularitats, en l'exercici de la pròpia llibertat i en el marc del respecte mutu a les opcions dels demés.

Llibertat personal i relació social serenes i equilibrades, emparades en l'autenticitat, en la sinceritat, en la coherència i en el desig de creixement mutu. I recerca dels valors i de criteris formatius que tinguin com a horitzó la felicitat de l'un, però també i sobretot la realització de l'altre. En la línia del pensament de Masters i Johnson. ■

Ramon Salicrú és historiador

Deixa't perdre — Eulàlia Puigderrajols

LOLITAS

Costa trobar un terme mig, perquè el sexe és un tema no resolt. El ventall és ampli, des d'aquells que no admeten que hi ha persones que per diferents motius no tenen necessitats sexuals, fins a gent, a l'altre extrem, que no veu amb bons ulls que hi ha gent que necessita mantenir plurirelacions perquè cada una li aporta quelcom diferent. L'educació sexual al nostre país es va introduir a la dècada dels setanta, posant èmfasis en els mètodes de control de la natalitat i deixant altres aspectes lligats a les diferents maneres de concebre el desig, les emocions, l'estima, la satisfacció del plaer o les diferents formes de viure la sexualitat. Si volem viure en llibertat, cal

doncs entendre que la nostra manera de concebre les relacions és múltiple, com ho és la manera de pensar. Ara bé, estem submergits en una societat on la publicitat ha fet ús i abús de les imatges de caire sexual per estimular el consum. La hipersexualització converteix una cosa que hauria de ser natural, bona i sana en rebuscada, antinatural, perversa i de resultat nefast. No estem avançant; creem unes expectatives errònies: joves víctimes del cos, no acceptant la bellesa natural que els homes i dones tenim. Als anys noranta, una cantant d'uns deu anys amb el lema "*antes muerta que sencilla*" mostrava el seu art amb un estil més propi d'una actriu de cabaret que

no pas d'una nena. Sempre hi ha hagut *Lolitas*, adjectiu que prenem del llibre de Vladimir Nabókov i que va portar al cinema l'any 1962 Stanley Kubrick. Abans, però, aquest mot tenia la connotació que definia molt bé un comportament poc adequat per l'edat de la persona que l'adquiria, en canvi a partir de llavors va ser un model per a moltes mares i nenes o nens que se'ls ha tret del pati. Un desgavell, perquè ara et trobes a l'aula noies desubicades tant en el vestit com en els comportaments. I, encara que l'hàbit no fa el monjo, per anar a la feina jo no em guarneixo com per anar a la ballar. ■

Eulàlia Puigderrajols és mestra

La hipersexualització

Filosofia — Albert Botta

En l'anàlisi i valoració d'un fenomen social cal situar la seva incidència real des de paràmetres objectivables.

HI HA DE DEBÒ HIPERSEXUALITZACIÓ?

Per a valorar la hipotètica hipersexualització de la societat cal precisar primer de què es tracta. L'hiperconsumisme, l'hipercriticisme, la hipertrofia de l'Estat, etc, tenen connotacions negatives, en certa analogia amb símptomes mèdics com hipertensió, hipertiroidisme, o hiperventilació. Aquí «hiper» desvetlla prevenció i alarma. Deixant estar els embolics del llenguatge, una cosa és allò que pugui ser propi d'una societat i una altra allò que ho és d'unes persones. Qui diu que la societat està hipersexualitzada és que hi veu massa o excessiva presència de sexe. Ara bé, massa respecte a què? Obres clàssiques com *El Decameró* o *Tirant lo blanc* contenen ja passatges més que suggeridors. Aquest massa no remet pas a un passat *nyonyo* de silenci i repressions?

Quin és el problema? La televisió o internet poden fer-se ressò d'allò estadísticament anecdòtic i que no és normal/habitual (*balconing, subway surfing* ...) i pot semblar com si s'igualés a addicions molt prevalents (alcohol, tabac, estupefaents). Tanmateix, és clar que la pressió estètica o la falsificació de la infància amb trets de sexualitat adulta causen alienació i insatisfaccions. El mercat del cos gasta una semiòtica només visual,

sobretot amb un cos femení fent d'asquer publicitari: sensacionalitat i consumisme badoc alhora, imatges sense accent en la intel·ligència. S'hi troben posats suficients que no remetent a res, ulleres fosques, mirades profundes, algun toc vagament de classe i un *look* tant contestatari com clamorosament orfe d'idees.

L'enfocament científic dona precisió i racionalitat compartible, i queda obert a la revisió crítica. A tall de mostra, l'Agència de Salut Pública de Barcelona té dades objectivant una reducció de la primera activitat sexual amb penetració entre el jovent de setze anys (ha devallat des del 34,7 per cent i 28 per cent en nois i noies de 4t d'ESO el 2008, al 25,1 percent i 22,7 per cent el 2016). Per cert, això és molt, normal, poc? Com justificar una resposta? Algú vol legislar *urbi et orbe* perquè ha vist el món des de fora? Discursos visionaris per damunt de la llibertat, del respecte a la persona i les seves decisions? Qui supera propostes com les de John S. Mill quan fa present que la llibertat de cadascú acaba on comença la d'altri, o quan defensa la màxima felicitat per al màxim de gent? ■

Albert Botta és professor de filosofia i ètica

El racó poètic
— Albert Pera

HIPERSEXUAL

L'excelsa flor del flamareig d'amor,
el plaer breu que en l'èxtasi culmina
dolç i incisiu com cap altre del món,
llangueix somort en quietud
tranquilla;

l'espitllant pirotècnia del desig,
cremades ja les últimes estrelles,
s'immobilitza com fum adormit
i es dilueix en un desmai de seda.
Rendits tots dos, la mà dintre la mà,
tots dos units per màgica quimera,
vençuts i triomfants en el combat,
sabem que un dia tornarà la febre.
Cada feliç encontre és com un full
amè i plaent del llibre de la vida,
làmina acolorida en el nocturn
íntim recer de pau, finit el dia. ■

Albert Pera és poeta.

PENSAMENTS

FOTO: OWENSART

Estat de flux — Àngel Puyol

La mort no té consol

La mort és inconsolable. Morir vol dir desaparèixer i no tornar mai més. Haver existit i deixar de fer-ho. Deixar de sentir, de voler, de pensar, de ser. No estimar mai més. Oblidar definitivament. Acabar. Davant d'aquesta insuportable veritat, busquem mil maneres de consolar-nos. Imaginem mons alternatius en els quals vivim després de morir, ni que sigui en la ridícula i incomprendible forma d'un esperit, o reencarnats en no se sap quina criatura estrambòtica de la fauna o la flora. Els més ecològics s'imaginen a llocs de la infinita transformació de la matèria, com a part d'una realitat multiforme i capritxosa que "oh, quina sort", no desapareix mai.

Altres es consolen no pensant-hi gaire, i quan no toca més remei que fer-ho, com als funerals, s'installen en la secreta, irreal i efímera satisfacció de que els que moren són sempre els altres. Ben mirat, tenim la sort que la mort pròpia és inenarrable per raons òbvies. "Mentre vivim, la mort no hi és, i quan aquesta finalment arriba, ja no hi som per poder tenir por", que deia el bon vivand d'Epicur, més preocupat per la felicitat que per la veritat.

Una altra estratègia de consolació prové del sempre sobrevalorat record col·lectiu. Molta gent viu fins i tot angoixada per deixar una petja prou intensa en aquesta vida i que així el seu record romanguí viu. Altres, més modestament, o en realitat més resignadament, es conformen a pensar que seguiran vivint en el record dels éssers estimats, secundant així els últims versos del famós poema de Jorge Manrique, escrits amb motiu de la mort del seu pare: "*y aunque la vida perdió, dejónos harto consuelo su memoria*"; però això és, a tot estirar, tres generacions després.

Hi ha encara altres formes de consolació: una de molt curiosa és la que ennobleix al mort per haver salvat a la comunitat o als esti-

mats amb el seu sacrifici personal. Morir per la pàtria, en acte de servei comunitari, en el martiri infligit pels enemics, en la defensa de l'amic, en el lloc del fill, com a efecte inesperat de la recerca científica (com li va passar a Madame Curie), representen morts amb sentit, morts que gairebé valen la pena, morts que han substituït obscenament la tragèdia per la glòria.

Últimament, escolto una nova forma de consol que em resulta inquietant. Es diu, del mort, tant per lloar-lo, com per donar un sentit moral i estètic a la gran *putada* que significa morir, que "ha mort amb dignitat", "ens ha donat una lliçó de vida", "ha portat molt bé la malaltia fins al final" i d'altres frases benintencionades que, no obstant això, ingènuament disfressen la mort de mèrit, oportunitat i aprenentatge. Com si el ben morir fos *per se* un consol. Són tan habituals aquestes lloances amb doble fil que obliguen als futurs morts a estar a l'alçada social d'un mort com cal i a no preocupar-se, per tant, del que és realment important, la crua veritat: que desapareixem en un fos a negre sense sentit.

La mort no té consol perquè és una tragèdia, un vertigen cap a l'abisme, i tot intent de desdramatitzar-la és una excusa insostenible. L'única ombra de consol que estic disposat a tenir en compte per a mi li vaig llegir al filòsof Albert Calsamíglia en una carta que va enviar poc abans de morir a un amic seu i que aquest va fer pública després del sepeli. Deia Calsamíglia que la mort s'ha d'encarar amb saviesa i no amb esperança, la saviesa d'assumir serenament la veritat. No és gaire, però aquest és el consol que pot proporcionar la filosofia, tan ben resumit en la cançó de Joan Manuel Serrat: "*Nunca es triste la verdad, lo que no tiene es remedio*". ■

Àngel Puyol és professor de filosofia de la UAB

"La mort no té consol perquè és una tragèdia, un vertigen cap a l'abisme, i tot intent de desdramatitzar-la és una excusa insostenible"

Històries amb valor — Maria Coll

L'home que va perdonar

RAÚL CAMPUZANO

Massa persones han estat víctimes de tortura. No tothom, però, ha sabut perdonar. El telegrafista Eric Lomax és un dels que sí.

Aquesta és una història de perdó i de pau interior. De fet, com demostra la vida d'Eric Lomax, una cosa porta a l'altre. La seva és una existència excepcional precisament per aquesta evolució. Sinó poc tindria de diferent respecte qualsevol altre soldat aliat capturat durant la Segona Guerra Mundial per les tropes enemigues (en aquest cas, japoneses).

Lomax, nascut a les afores d'Edimburg el 1919, va decidir enrolar-se a l'exèrcit britànic com a telegrafista just després d'esclatar el conflicte. Aleshores tenia 23 anys. Va ser enviat a Singapur, on va ser capturat pels japonesos el 1942 i enviat a la presó de Changi. En aquest centre penitenciari, conjuntament amb altres companys, va aconseguir construir una ràdio que va introduir a una llauna de galetes. Volien estar informats sobre l'avançament territorial de les tropes aliades.

Aleshores, però, va ser traslladat a Kanchanaburi, a Tailàndia. Allà, seixanta mil presoners aliats van ser obligats a construir la línia fèrria entre Siam i Burma, més coneguda com 'El tren de la mort'. Els japonesos van descobrir la ràdio i va ser acusat d'espionatge, sinònim de tortura. El van deixar exposat al sol durant una hora, el van submergir diverses vegades en una banyera i el van pegar amb el mànec d'un pic fins trencar-li costelles i braços. L'interpret d'aquell dur interrogatori es deia Takashi Nagase.

Després de la Guerra, Lomax va deixar la telegrafia i va passar a escriure articles sobre ferrocarrils pel *Telegraph* i va impartir classes a la Universitat de Strathelyde. Ara bé, malgrat va intentar recuperar certa normalitat —com tothom—, els records de

Tailàndia el perseguien. Tenia malsons i atacs de pànic. El 1982 es va posar en mans

60.000 presoners van ser obligats a construir 'El tren de la mort' entre Siam i Burma

d'un psicòleg i en contacte amb la Fundació per l'Atenció de Víctimes de la Tortura. La venjança, però, el consumia.

Un dia, un antic company de presó li va mostrar un retall del *The Japan Times*: un vell interrogador japonès —Takashi Nagase— es dedicava a localitzar antics captius per demanar-los perdó. Nagase assegurava que tothom acceptava. Va ser l'esposa del britànic, Patricia, qui el va escriure. La trobada entre els dos homes

es va produir el 1993 a Tailàndia, concretament en el pont del riu Kwai, també construït per presoners anglesos.

El traductor s'havia convertit en un vell petit i arrugat que, tremolós, no parava de demanar insistentment perdó. L'any 1995 Lomax va escriure un llibre sobre aquesta experiència, volum que uns anys més tard es convertiria en pel·lícula (*Un largo viaje - The Railway Man*, dirgida per Jonathan Teplintzky).

L'any 1998, encara es va produir una segona trobada. Nagase volia morir convençut que tenia el perdó de l'anglès, malgrat aquest ja havia deixat escrit: "Després d'aquella trobada em vaig sumir en un estat de pau i determinació. El perdó és possible quan algú està preparat per acceptar la disculpa". Lomax va morir en pau el 2002, a l'edat de 93 anys. ■

Maria Coll és historiadora i periodista

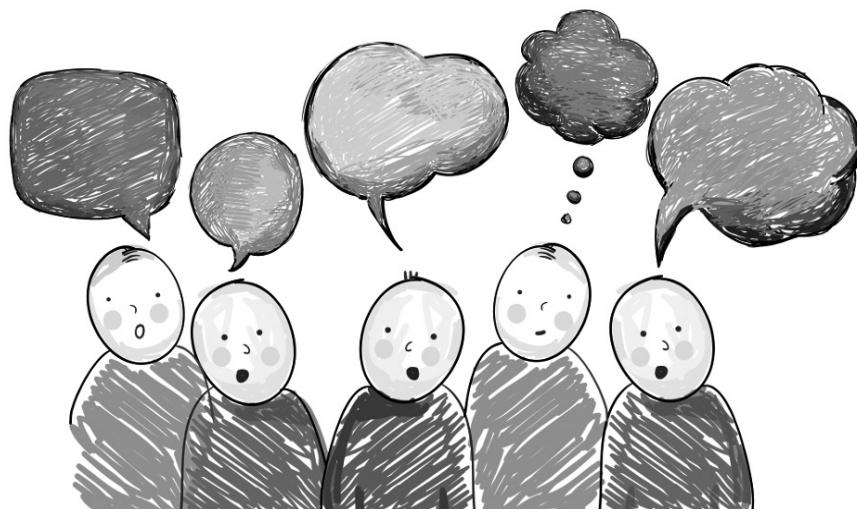
L'altra cara de la ciència — Núria Radó

Creant coneixement entre tots i per a tots

La promoció de la participació ciutadana a l'àmbit de la ciència té múltiples beneficis, des de la recerca fins a la formació.

No és fàcil aclarir què és la participació ni quines en són les seves formes més adequades. La participació ciutadana s'acostuma a definir com el dret de la ciutadania a contribuir al disseny i execució de les polítiques públiques; aquelles pràctiques socials i polítiques que pretenen incidir directament o indirecta sobre alguna dimensió d'allò que és públic. Això té molt a veure amb la presa de decisions vinculants sobre aquelles construccions socials que ens afecten. Actualment, a l'Ajuntament de Barcelona hi ha disset processos de participació oberts, que van des del programa de les superilles, al desenvolupament del Pla Especial Urbanístic d'Allotjaments Turístics o la consulta sobre l'obertura en festius d'establiments comercials durant l'estiu. Si la participació és incidir en aquelles decisions socials que afecten el nostre esdevenir com a individus i com a societat, és inevitable pensar en processos participatius en ciència o en salut.

La ciència ciutadana implica la ciutadania en tasques pròpies de la recerca científica, com són la recollida i el processament de dades per part de persones que no es dediquen professionalment a la ciència. Les noves tecnologies i els *smartphones* faciliten molt aquestes tasques. Un exemple de les primeres iniciatives de ciència ciutadana que hi va haver a Catalunya és *Atrapa el tigre*, projecte en el qual els ciutadans envien dades de possibles mosquits tigris i la seva geolocalització. Aquestes dades es validen i s'integren amb altres dades procedents de mètodes tradicionals de mostreig amb l'objectiu d'avançar en l'estudi de la dispersió d'aquesta espècie a l'Estat Espanyol. Així, la participació ciutadana ha permès detectar,

Avui, només a l'Ajuntament de Barcelona, hi ha disset processos de participació oberts.

per primer cop, el mosquit tigre a Andalusia i el Prepirineu català.

És evident que els beneficis de la ciència ciutadana són múltiples. A banda dels directes sobre la recerca, indirectament, també millora la formació científica general de la població, la gestió sostenible dels recur-

La recerca amb implicació ciutadana té més probabilitats de tenir un impacte sobre l'entorn

sos i la coresponsabilització entre diversos agents socials. Ara bé, no tots els projectes de ciència ciutadana responen a la definició de participació si entenem aquesta com la construcció conjunta de projectes, des de l'anàlisi a la prioritització de problemes a resoldre, el disseny, el seguiment de l'execució i l'avaluació de costos i resultats. És evident que trobar mosquits tigre té poc a veure en ser agent actiu en "la presa de decisions vinculants sobre aquelles construccions socials que ens afecten". De fet, els experts en ciència ciutadana ja en fan una classificació amb quatre nivells de participació, que van des de la recollida o processament de dades (nivell més baix) a la ciència col·laborativa, en la qual els ciutadans dissenyen amb els científics la recerca

Premi Longitude

L'any 2013, el Regne Unit va engegar el premi Longitude, un procés participatiu per determinar en quina recerca científica calia invertir deu milions de lliures. Tothom podia votar entre diversos temes candents de la recerca del moment. El guanyador va ser la resistència als antibiòtics. El nom prové de la llei britànica de la longitud (1714), que ofería recompenses a qui aconseguís determinar la longitud d'un vaixell, aleshores gran problema per qualsevol nació marítima.

que s'ha de dur a terme (nivell més alt). Malauradament, els exemples d'aquest últim grau de participació són quasi inexistent a casa nostra. Molt ens queda per aprendre de països com el Regne Unit per entendre que la recerca amb implicació ciutadana té més probabilitats de tenir un impacte directe sobre el nostre entorn immediat. ■

L'Altra Cara de la Ciència és una secció escrita per Pol Bartrès, Laia Bassaganyas, Aina Fernández i Núria Radó

Per saber-ne més:
<https://longitudeprize.org/>

Fem un pensament — Ramon Bassas

Se'ns ha mort un famós

Des de l'aparició de les xarxes socials, el fenomen provoca tanta reacció que ens permet veure quina és la nostra actitud davant la mort.

Passa sovint, com és lògic, que es mori un famós. I, moltes vegades, en la cresta de l'onada i “després d'una llarga malaltia”, com encara es diu per no dir càncer, no fos cas que pronunciar-lo el convoqués. Des de l'aparició i ràpida extensió de les “xarxes socials” a internet, el fenomen provoca tanta reacció que ens permet veure amb més fidelitat que mai quina és l'actitud dels nostres contemporanis davant la mort, la mort dels altres, és clar, que és una manera de saber quina és la seva actitud davant la vida, de fet. Un dels punts d'inflexió, en la prehistòria de les “viralitats”, va ser ara fa junt vint anys amb l'impacte de la mort de Diana de Galles, en aquell cas per accident de cotxe. Vam veure-hi, d'entrada, dues coses. Una, que el pot dels sentiments públics, tancat hermèticament per la modernitat, esclatava. I així continua. Dues, la identificació icònica amb un líder (ella, el Papa o Pedro Sánchez) no tan sols es fa sense la mediació (el poder establert, l'Església o un partit) sinó sovint contra ella. Triomfa així el “contacte directe” protestant davant del cansament del “contacte sempre indirecte” catòlic. Per bé i per mal.

Les reaccions són diverses i seria bo d'estudiar-les. Com que aquí no tinc prou espai, em centraré en dues qüestions. La primera és com quan, per exemple, correm a buscar una foto que ens faci sortir amb el finat perquè tothom sàpiga que amb aquesta mort també s'està parlant de mi. Cosa sentimentalment comprensible (les morts són un escapçament), però també revelador de l'omnipresència del Jo. Un

espai que hauria de ser completament per l'altre (pel qui plorem la mort), o pel buit (pel pes del misteri que ens envolta), de cop és ocupat per aquest jo sobredimensionat, *selfcat* constantment. Sospito que la crisi cultural del dol (també una mediació), que inclou ignorar els cementiris i “tunejar” les exèquies, fa eixalabrar alguns sentiments que aquest reconduïa.

La segona té a veure amb el model de persona que, si fóssim a l'era premoderna, demanariem santificar i ara ens conformem en idolatrar. Generalment, i sense voler ser cínic, els morts que tenen més bona premsa a les xarxes són, òbviament, els que diuen el que volem sentir. Si la seva vida conté una part d'exemplaritat romàntica, una part d'èxit i força simpatia, l'impacte emocional es multiplica.

Jo això també ho entenc. Sembla que sigui lògic seguir l'exemple de les persones bones que diuen coses agradables. Però no

Busquem una foto amb el finat perquè tothom sàpiga que amb aquesta mort també s'està parlant de mi

me'n sé estar de sospitar de la tènue línia que separa la xerrameca de la profecia, l'autoajuda de la filosofia i, és clar, “*del dicho al hecho*”. Potser, del que es tracta, és que les coses que ens diuen no siguin les que volem escoltar, que la vida del que ens ho diu no sigui exemple de res. La veritat, em temo, és enemiga dels ídols, categoria a la que molts arriben, tot sigui dit, malgrat ells mateixos. ■

Ramon Bassas escriu a ramonbassas.cat / [@ramonbassas](https://twitter.com/ramonbassas)

De baix a dalt
— Arpad Pou

Máxima contra Goliat

Set anys han passat i el gegant està a punt de perdre la batalla. La multinacional Yanacocha és la minera d'or més important d'Amèrica del Sud. Avui protagonitza una greu pugna amb les vilatanes arran del projecte miner Conga, al nord del Perú, que contempla operar als terrenys de la Laguna Azul, lloc on viu Máxima Acuña i la seva família. Preveu la instal·lació d'una mina d'explotació d'or i coure a cel obert que afectaria quatre llacunes de la zona. Aquesta camperola, dedicada a l'agricultura de subsistència, es nega a vendre les seves 23 hectàrees perquè no vol veure com destrossen les muntanyes del seu país. L'any 1994, la família Chaupe Acuña va comprar els terrenys de Tragadero Grande. El 2011, la Máxima va denunciar l'empresa Yancocha davant la fiscalia de Celendín per les pressions rebudes per forçar-la a abandonar la seva propietat. Tot seguit, la minera els va demandar per haver usurpat aquests territoris amb l'argument que havia comprat aquestes terres el 1996 davant l'aprovació de l'Assemblea de la Comunidad Campesina de Sorochuco i amb el testimoni del sogre de la Máxima. Després de diverses sentències, el 2014, la Cort de Cajamarca va dictar a favor d'ella. No obstant, el 2015, treballadors de Yanacocha i la Policia Especial de l'Estat, van destruir una nova construcció de la família Chaupe Acuña. La minera va declarar que ho va fer com a acte de defensa. Dos mesos més tard, van fer malbé part del seus sembrats i plantes. Aquest mes de maig la Sala Penal de la Cort Suprema del Perú ha confirmat la innocència de Máxima Acuña del delictes d'usurpació que la minera ha volgut imputar durant aquests anys. La Máxima i la seva família són una mostra de resistència popular davant els excessos d'un poder econòmic i polític que no pot guanyar el pols de la justícia social. ■

A. Pou és llicenciat en Filosofia i membre de Termitas y Elefantes / [@termitaelefante](https://twitter.com/termitaelefante)

Dilemes ètics — Soraya Hernández

Quin sexe escollim pel nostre nadó?

El João i la Maria acaben de ser pares. El metge els comunica que tenen un nadó sa malgrat que ha nascut amb genitals tant femenins com masculins. Decideixen que l'han d'operar malgrat la negativa mèdica. Com es prendrà aquesta decisió?

Aquest mes presentem un cas que de nou ens remet a l'àmbit sanitari però que va més enllà ja que ens demana reflexionar sobre la identitat de gènere i la capacitat dels pares i professionals per acompanyar als menors en la decisió de canvi de sexe, d'evolució de la seva pròpia identitat i de la comprensió dels aspectes psicosocials del propi cos.

El João i la Maria abraçen amb cura el seu nadó; s'acaben de convertir en pares i la felicitat que els uneix és molta. Malgrat tot, han rebut el que ells consideren una molt mala notícia: el seu fill ha nascut amb genitals femenins i masculins i un fet així, que no esperaven en absolut, els ha trasbalsat fins al punt d'envoltar-se de la seva família i el mossèn de la seva parròquia per tal que els ajudin en aquests dies d'incertesa.

Encara que el metge de l'hospital provincial els ha explicat que d'inici no hi ha cap més problema, que els òrgans interns són femenins i que els derivarà a un equip especialitzat de Lisboa, ells no ho tenen clar. Demanen llavors explícitament operar el nadó per tal que no tingui problemes segons creixi decidint-se per mantenir el sexe masculí. L'equip mèdic s'hi nega perquè la nova llei així ho exigeix i el João i la Maria anticipen tota una vida de problemes ja que verbalitzen no sentir-se capacitats per sostenir aquesta situació.

Al gener d'aquest mateix any començava la proposta del govern portuguès de canviar alguns aspectes de la llei d'identitat de gènere. Fins ara la llei portuguesa regulava l'edat per canviar de sexe als divuit anys, però amb els canvis aquest límit baixarà als setze plantejant-se encara si no devia de ser als catorze. Com a novetat també regula la presa de decisió dels pares en el tema que exposem ja que passarà a estar prohibida amb l'excepció de

motius de salut. A més, ni els professionals ni els pares tindran veu en aquesta decisió. Qui prendrà la decisió, doncs? És ètic eliminar aquests dos actors de l'equació? Poden uns pares decidir el sexe del seu fill?

Malgrat ens trobem davant un dilema que no és gens senzill i que enfrontava pares i professionals, no tan sols mèdics ja que altres agents de la societat també deien la seva, la seva regulació obre nous interrogants i conflictes ètics. Llavors, quina és la millor opció?

D'inici la decisió podrien prendre-la els pares en funció de les seves preferències però sempre assessorats per un equip d'experts que els puguin acompanyar amb informació clara de les conseqüències. També podria ser una decisió de l'equip mèdic presa des de l'evidència científica. Sense oblidar que hi ha l'opció que siguin només els pares qui, sense cap tipus

La nova llei portuguesa baixarà l'edat per canviar de sexe dels 18 als 16 anys i es planteja si ha de ser als 14

de consentiment informat, decideixin el sexe dels seus fills. Això sí, en aquest cas, i en els que vinguin queda patent que el supòsit d'excepció a la prohibició d'operar «per qüestions de salut» està obviant que la salut no és només física i no explica llavors qui i quan decidirà. Els nens? A quina edat? I si els pares s'hi oposen?

Com trobar la resposta correcta a aquest conflicte? Un dilema ètic del tot complex que demanarà encara una bona reflexió. I vosaltres, què en penseu? Creieu que no s'han d'operar? I si us sembla que sí, quin sexe hauria de prevaldre, el que volen els pares, el que marca la biologia amb els òrgans interns? ■

Soraya Hernández és diplomada en Treball Social i màster en Bioètica

Cercant l'esclatxa
— Joaquim Trenchs

Cor, raons, valors i modernitat

De B. Pascal (1623-1662) és la coneguda frase “el cor té raons que la raó no sap”. Ha plogut molt des que l'Home de la modernitat i la raó va anar prenent a la cosmovisió religiosa i medieval, aquells valors que havien quedat encarcerats per donar-los nova vida com la llibertat, la igualtat i la fraternitat.

La societat “líquida” d'avui però, presidida pel consumisme i uns avenços tècnics i científics sovint al servei del discurs capitalista dominant, ja s'han encarregat de posar damunt la taula fins a quin punt aquests “valors renovats” han estat pervertits.

Quin ha estat i està sent l'engany? Per on s'està despullant avui la veritable essència humana?

Que l'explicació des de la Raó, el pensament, el saber objectiu no ho són tot.

Venim amb unes cartes marcades i no són genètiques ni neurològiques, per bé i per mal. Cartes i matriu, fruit de l'Amor i el desig de l'Altre, que ens ha precedit. Emocions que amb paraules s'han impregnat al nostre cos, configurant la identitat i la relació amb el món.

A partir d'aquí, prendre consciència de la “força amagada d'allò més primari del nostre cor”, de la responsabilitat subjectiva en allò que fem, de respondre a aquest deute a l'Altre de l'amor i al mateix temps, configurar un desig propi, singular i diferenciat d'aquest l'Altre, no sempre amb la seva comprensió o vist-i-plau, sense autoengany, esdevé la tasca pròpia de creixement personal.

El mateix Pascal ja ens interpel·lava en allò que avui es pretén defugir. “Que és l'home dintre de la naturalesa? Gens pel que fa a l'infinit. Tot pel que fa al no-res. Un intermedi entre el no-res i el Tot”. ■

Joaquim Trenchs és psicòleg
Escriu a www.joaquimtrenchs.com

Vist pel món — Albert Dresaire

Creients i descreguts, uniu-vos!

A través de l'experiència d'Emmanuel Carrère, l'autor demana educació en la religió en els plans educatius de Catalunya.

Lectura d'estiu: *El Regne*, d'Emmanuel Carrère. En aquest llibre l'autor parla dels orígens del cristianisme, tot barrejant-ho amb la seva experiència personal. Carrère explica com, fa uns anys, va viure una època d'apropament a la fe catòlica; durant aquell temps va aprofundir en la lectura del Nou Testament i es va convertir en un catòlic practicant, de missa diària. Però aquells anys que va viure com a creient ja formen part del passat: ell mateix s'hi refereix com una «crisi».

Després d'explicar aquesta vivència, Carrère parla de Sant Pau, i de Sant Lluç, i d'altres personatges dels primers anys del cristianisme. És un relat fet des d'un coneixement profund de les fonts i escrit amb un estil que el fa amè i de bon llegir. Aquest relat novel·lesc de la història de la primera Església és, al mateix temps, una mirada escèptica i allunyada. Dit barroerament, Carrère ofereix la visió d'un descregut. No és que menyspreï la història de l'Església, ni molt menys la fe cristiana: simplement s'ho mira amb condescendència, amb aquella mirada de qui sap que tot allò no és més que un conte.

Però (i aquí ve la paradoxa), aquest llibre escrit per un descregut (o, per dir-ho més correctament, per un no creient), difícilment serà entès per una persona que tampoc sigui creient. I és que per comprendre tot el que explica Carrère a *El Regne* potser no cal tenir fe, però sí que és imprescindible tenir referents cristians, tenir coneixement de la fe cristiana i dels llibres sagrats.

Això em fa pensar que els creients i els no creients ens hauríem d'unir per reclamar que

EL PEZ VOLADOR

Creients i no creients ens hauríem d'unir per reclamar que l'ensenyament de la religió torni a totes les aules

l'ensenyament de la religió torni a totes les aules del nostre país. Els creients ho necessitem per mantenir el coneixement del nostre marc cultural i religiós. I els no creients contraris a la religió ho necessiten perquè, si no, d'aquí un temps no sabran en contra de què estan. ■

Albert Dresaire és consultor en TIC i gestió documental

Gent

GISELE MOLLFULLEDA

Nounats

No recordava que fossin tan petits... Suaus, fràgils, quiets i delicats. Forts, tan forts. Resistent, resilient i plens de vida. Els més petits, durant tan poc temps, per sort, per desgràcia, per sempre petits i mai més tan petits. Amb ells, el temps s'atura: tot torna a començar, la història està per escriure's de nou. Cadascun d'ells conté la vida més plena, l'amor absolut, l'eternitat i l'efímer. Petits i fràgils, els més grans lluitadors. Aferrats als instints, fets per ser estimats. Si és té la sort de tenir-ne un a prop, de viure-hi dia a dia, de ben segur es cau en el seu ritme, el seu encant, la seva olor. El tedi del seu son a l'estiu, el caliu de la seva presència a l'hivern. Amb ells la vida es compta en dies, en hores... en poc temps tot canvia ràpidament, dolçament, com el seu gest buscant la postura més còmode. En volem recordar cada cosa, perquè cada dia els seus trets canvien. Els seus tancars i obrirs d'ulls, els respirars profunds, els estiraments, les petites ganyotes, la mirada transparent i perduda. Els seus primers somriures, indicadors que tot va bé. Els seus plors martellejants, les seves postures de granoteta... Ells, canviadors de vida, donadors de vida, creadors de sentiments únics, d'emocions totals. Receptors d'afectes, centre d'atencions. Petits miracles, grans amors. ■

Isabel Yglesias és advocada

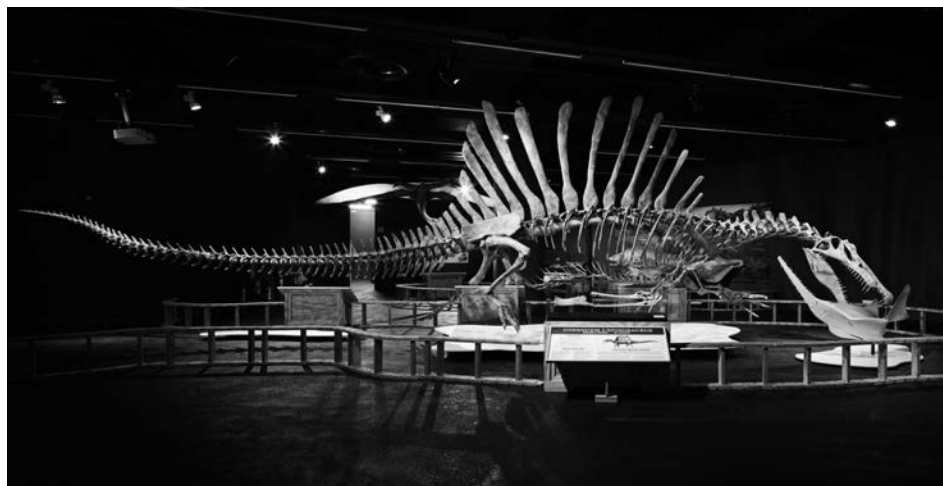
TRIBUNA
maresme

Informant cada mes
sobre la nostra comarca

WWW.TRIBUNAMARESME.COM **ft**

PROPOSTES

Era especial

L'Spinosaurus va ser el primer dinosaure semiaquàtic. Les adaptacions més rellevants van ser: Morro, mandíbula i dents especialitzats per atrapar peixos; extremitats anteriors amb llargues grapes per subjectar preses; potes posteriors curtes i peus palmats per desplaçar-se a l'aigua; cresta dorsal elevada (1,70 m); obertures nassals petites situades enrere del morro per respirar submergit; i sensors amb nervis per detectar moviment a l'aigua. ■

L'Spinosaurus

Per què es van desaparèixer els dinosaures? Per què s'extingeixen ara altres animals? Aquestes pregunten se'ns plantegen en veure al Museu Blau del Fòrum de BCN un dels dinosaures més grans del món.

Lucia Montobbio

Els nens han acabat l'escola aquest mes. I els pares intensifiquen la cerca de casals i activitats varies per distreure els més petits. Una de les sortides que podríem fer, i que dura tot l'estiu, és anar al Museu Blau a visitar un dinosaure més gran que el T-Rex: l'Spinosaurus, el primer a adaptar el seu cos per a nedar i el més gran entre els dinosaures carnívors que es coneix. L'exposició és una iniciativa de la National Geographic Society i la Universitat de Chicago, que han treballat compilant fòssils de diverses col·leccions que s'exposen al voltant d'una rèplica d'esquelet del dinosaure. L'exposició s'acaba el 3 de setembre i ja s'ha passejat amb molt bona acollida per Berlín i Milà. Ara arriba a Barcelona fent coincidir el 15è aniversari de la revista *National Geographic* a Espanya.

Però tornem al nostre protagonista, l'Spinosaurus, més gran que el Tyrannosaurus Rex. Té unes característiques que el fan únic: el crani semblant al d'un cocodrill, una immensa cresta dorsal i potes posteriors curtes per desplaçar-se per l'aigua. La seva història també és molt interessant. La primera fase del recorregut parla precisament d'això. Ernst Stomer, paleontòleg alemany, en va descobrir un primer esquelet el 1912 al desert del Sahara, que es va exposar al Museu de Baviera però va desaparèixer anys més tard a causa dels bombardejos de la Segona Guerra Mundial. Una llàstima que ossos que es van conservar durant segles fossin destruïts en una nit pels conflictes entre humans... Més d'un segle després de la Segona Guerra Mundial, els exploradors i paleontòlegs Nizar Ibrahim i Paul Sereno han treballat submergint-se en el comerç clandestí dels fòssils, i emprant les possibilitats tecnològiques (tomografies computades dels ossos, integració de les parts anatòmiques inexistents, modelatge amb "argila digital" dels ossos inexistents, muntatge digital de l'esquelet amb les 83 vèrtebres i la impressió os per os amb una impressora 3D, el revestiment de l'esquelet amb pell digital). El seu equip de treball ha pogut recuperar un esquelet més complet que el de l'exemplar perdut d'Stomer.

Sigui com sigui, la proposta d'aquest mes resalta el valor de la natura i la història, i ens fa reflexionar sobre com el comportament d'aquests animals pot presentar-se com a peça clau per debatre sobre el futur de la Humanitat. Per què es van extingir els dinosaures? Per què s'extingeixen ara altres animals? El Canvi Climàtic pot fer canviar el nostre planeta tant com perquè els humans també en patim les conseqüències? Ens extingirem nosaltres també a aquest pas? Cal destacar també les dinàmiques que s'han organitzat per complementar l'exposició, les quals han tingut especial col·laboració del Consell d'Infants del Museu Blau. Els infants han agafat protagonisme amb la seva imaginació i coneixement. Així, setze nens i nenes de primària han actuat com a assessors del Museu i contribuït amb la seva opinió a la tria dels tallers. ■

'Spinosaurus: el gegant perdut del Cretaci'. Fins 03/09 a Museu Blau del Fòrum (Pl. Leonardo da Vinci, 4-5). Dimarts a dissabte, de 10 a 19h. Diumenges i festius, de 10 a 20 h. Preu: 6,5 €; reduït: 4,50 €. Tel: 932566002. <http://museuciencias.cat/visitans/museu-blau/>

SABONS, DETERGENTS
I PRODUCTES DE NETEJA

www.codina.es

LES MARQUES DE QUALITAT
AL SEU SERVEI

FELIU
CORREDORIA
D'ASSEGURANCES

**Assegurances
amb valor
afegit**

C/ DEL PARC, 46.
083202 MATARÓ
T. 937571739
www.assegurancesfeliu.cat

Tendències

L'economia circular planteja un canvi estructural basat en la reutilització dels recursos.

L'economia circular

Aquest sistema proposa una nova filosofia de la recuperació i la reutilització. Administracions com l'Ajuntament de Viena ja l'apliquen a les seves plantes de residus.

Judith Vives

Si reciclem una ampolla de vidre o una caixa de cartró, es podran reutilitzar per fer noves ampolles i caixes. Seguint aquest principi tan bàsic, l'economia circular planteja un canvi estructural basat en la reutilització dels recursos en la indústria, ja sigui a partir dels anomenats nutrients biològics (que inclouria els teixits de cotó o els plàstics biodegradables) i els nutrients tecnològics, components que no poden tornar a la natura però que es poden reutilitzar.

Aquest model industrial i econòmic suposa una alternativa al model de l'economia lineal, el procés de la qual es basa en produir, usar i llençar. La societat de consum està portant aquest model a límits insostenibles i l'economia circular vol posar-hi fre amb una proposta que afavoreix la reutilització, el reciclatge i l'estalvi energètic. Un informe realitzat l'any 2012 conclou que part del sector de manufactura europeu podria estalviar-se uns 650.000 milions d'euros d'aquí al 2025 amb un replantejament dels sistemes productius que tingui en compte

els principis de l'economia circular. Aquests principis es basen en reduir al màxim la generació de residus amb un nou sistema de producció que afavoreixi la reparació de productes per evitar que acabin a les escombraries. La idea és que les plantes de reciclatge puguin separar i salvar de la crema el màxim de components per poder-los reutilitzar.

No és una idea nova. Els nostres pares compraven electrodomèstics que duraven tota la vida i que si s'espallaven, es duïen a reparar i continuaven funcionant. Però la societat del consum ha anat introduint la idea del recanvi permanent: mobles que podem renovar cada temporada, roba barata que usem i llencem i aparells electrònics amb obsolescència programada que ens obliguen a renovar els equips sovint.

Davant aquesta realitat, l'economia circular proposa una filosofia de la recuperació i la reutilització. Hi ha qui considera que aquesta podria ser la revolució industrial del segle XXI. Països com Àustria ja estan impulsant mesures en aquesta línia. Així, a banda de grans empreses que estan aplicant models d'economia circular, podem trobar iniciatives com la de l'Ajuntament de Viena, que ha habilitat a les plantes de reciclatge uns espais perquè la gent hi pugui portar bicicletes, electrodomèstics i altres objectes que ja no facin servir. Allà mateix es reparen i es porten a una botiga de segona mà on es revenen a baix preu. I els diners que s'aconsegueixen es destinen a protectores d'animals. ■

Judith Vives és periodista / @judithvives

Consum

PlatgesCAT

La Generalitat posa a disposició de la ciutadania una aplicació informativa i amb consells pràctics sobre més de 300 platges i cales del país disponible en telèfons mòbils.

Maria Calvo

Aquest any la calor ha arribat molt d'hora i amb valors assolint rècords de registre. Una de les opcions que tenim per sufocar-la, si tenim el privilegi de viure prop del litoral, és gaudir de les nostres platges.

A Catalunya tenim un gran ventall d'opcions: de nord a sud, tenim la Costa Brava, la Costa Barcelona, la Costa Daurada i la Costa Terres de l'Ebre.

Amb l'objectiu d'aprofitar al màxim les nostres platges amb tota la informació i consells disponibles, la Generalitat de Catalunya (amb la col·laboració dels ajuntaments costaners i de l'Institut de Ciències del Mar) té una aplicació mòbil a disposició de la ciutadania: PlatgesCAT.

Es tracta d'una eina que informa de l'estat de més de 300 platges i cales (aquelles on es controla la qualitat microbiològica de l'aigua, o bé tenen servei de salvament i socorrisme) en set idiomes. Per a cada platja, aporta tota aquesta informació:

–Estat: qualitat de l'aigua, bandera de seguretat, presència de meduses, aspectes a des-

taçar, estat del mar obert, temps previst, temperatura de l'aigua i índex de radiació UV.
 –Característiques físiques de la platja: tipus de platja i sorra, entorn, pendent d'entrada a l'aigua, orientació i mides.
 –Característiques ambientals: qualitat i evolució de la qualitat d'anys anteriors, certificacions i guardons, temperatura mitjana per mesos, riscos d'alteracions de qualitat per pluges o proliferacions de fitoplancton.
 –Altres característiques: naturisme, mascotes, camí de ronda, passeig marítim.

–Descripció de serveis: vigilància i socorrisme amb l'horari, megafonia, policia de platja, punt d'informació, suport a discapacitats, ludoteca infantil, activitats nàutiques, embarcació turística, lloguer para-sols i gandules, WiFi...

–Descripció d'equipaments: dutxes, lavabos i aparcament especificant si estan adaptats per discapacitats, accés a l'aigua a discapacitats, barets, bars i restaurants, zones de jocs infantils...

–També disposen d'imatges i un mapa de la zona (activable en vista mapa i vista satèl·lit). A més d'aquesta exhaustiva descripció per a cada platja, l'aplicació també aporta informació i consells pràctics d'utilitat a l'hora de gaudir-ne. L'app permet fer ús del geoposicionament, de manera que és més fàcil trobar informació de les platges més properes a la nostra localització. Es poden fer cerques per costa, municipi i guardar platges i cales preferides. L'estiu passat va registrar 80.000 accessos entre juny i principis de setembre. ■

Maria Calvo és ambientòloga

Teatre

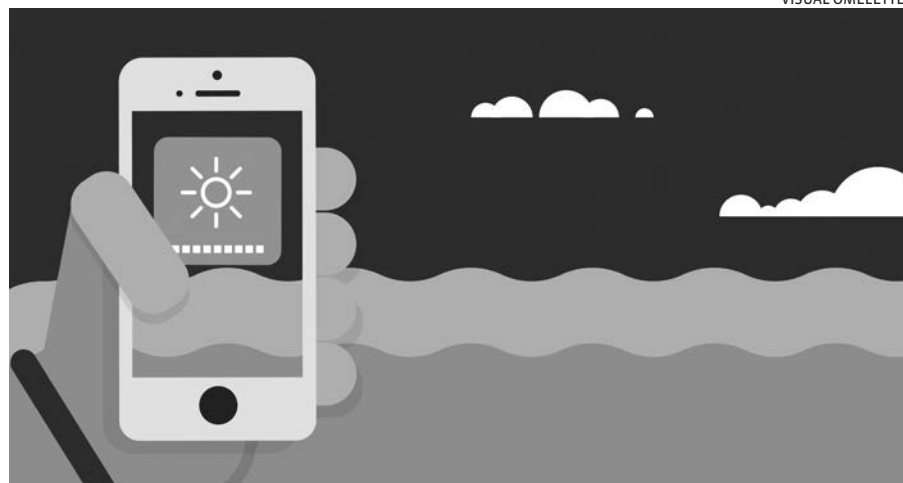
TNC, nova temporada

Diana Pagès

Fa poques setmanes, el director del Teatre Nacional de Catalunya (TNC), Xavier Albertí, va presentar la programació de la propera temporada teatral 2017-2018. Una nova temporada centrada, principalment, en els efectes del poder en la construcció de la identitat i la dignitat de l'ésser humà.

Al llarg de la temporada, l'espectador podrà optar per obres de caire polític, de crítica amb el sistema econòmic, de reflexió sobre els efectes de les noves tecnologies i els avenços científics, o sobre la situació de la dona dins l'esfera del poder; amb obres com ara *Islàndia* de Lluïsa Cunillé, *Amèrica* de Franz Kafka, *Blasted* de Sarah Kane, *Desig sota els oms* d'Eugene O'Neill, o *Frankenstein* de Mary Shelley (a la foto, Joel Joan), entre altres. La idea central de la temporada, la construcció de la identitat, arribarà també als més petits amb *My baby is a Queen* de La Petite Malumaluga. Amb aquesta obra es vol explicar els orígens de la transsexualitat, els gèneres i, el més important, acceptar la "diferència".

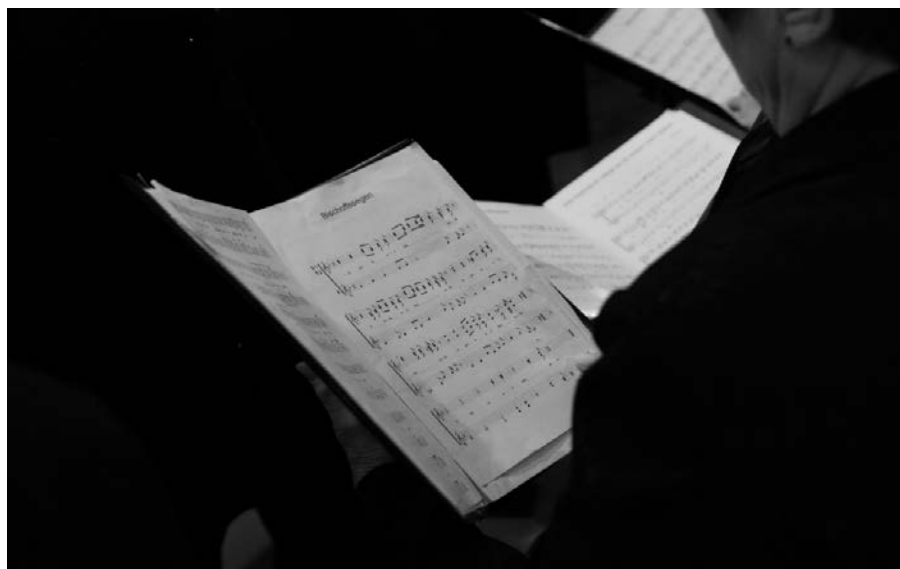
Finalment, dins la nova programació, el TNC també inclou obres teatrals catalanes com *Temps salvatges* de Josep Maria Miró, *Sol, solet* d'Àngel Guimerà, o algunes de les converses incloses en *Diàlegs a Barcelona* de Xavier Febrés. Una àmplia oferta que no us podeu perdre! ■

Per a més informació i abonaments:
<https://www.tnc.cat/ca/espectacles-2017-2018>

Propostes familiars

Cantar en família és recuperar l'ancestral

Cantar junts transmet un dels fonaments de la vida, la capacitat de parlar.

Jordi Alcàsser

Ara que tenim tanta tecnologia que ens imposa la novetat per totes bandes, reivindico quelcom que ha estat a l'abast de les persones de manera ancestral, que ha distret i ensenyat a moltes generacions la cadència de la vida i que ha permès entrar al món dels somnis a molts nadons de la manera més dolça: cantar. Un tresor de la humanitat que s'ha de mantenir ben viu a les famílies.

Cantar, transmet un dels fonaments de la vida, com és la capacitat de parlar que tenim les persones. Encara que si us heu parat a analitzar el sentit de les cançons infantils, us haureu adonat que en general a les lletres els manca el sentit. "Dalt del cotxe hi ha una nina que repica els cascavells, trenta, quaranta l'ametlla amarganta, pinyol madur, ves-te'n tu, si tu te'n vas neru, neru, si tu te'n vas neru, neru, nas!". En realitat importa ben poc què diu la cançó, el que sí importa és la sonoritat i la tendresa que podem transmetre en cantar-la, com fem dansar els sons i les pauses. Ells, els petits, segurament es quedaran embadalits mirant-nos i segurament ens miraran fixament la boca i els llavis. "Què són aquests sons que m'agraden tant?", potser pensaran.

És feina i desig de cada família quan té un fill, recordar les cançons de la pròpia infantesa

i transmetre-les, cadascú a la seva manera. No importa si és el pare o la mare la que canta o si ho fan tots dos, doncs sol ser un desig espontani que apareix a tots aquells a qui els han cantat de petits. Qualsevol moment és adequat per fer-ho i sentir el que transmetem amb les paraules i la musicalitat és una experiència vital única. Semblaria que els embolcallem les cançons, semblaria que els estem ensenyant a parlar de manera amorosa.

Penso, sense haver fet cap estadística sobre la qüestió, que aquesta costum no s'està perdent –seria una tragèdia irrecuperable que integrats i despistats com estem entre tanta tecnologia ens oblidéssim de cantar als fills– i si aquesta és la tendència, si realment s'està perdent la costum, la reivindico fermament. Cantem! Compren àlbums recopilatoris per recordar les cançons que haguem pogut oblidar, aprenem-ne de noves i entonem de la millor manera que sapiguem! Que siguin més grans ens ho agrairan!

Arriba un moment, cap als cinc anys, que ja no ens escoltaran tant atentament, que ja els començarem a cansar amb tanta cantarella. És normal, ells també volen ser els protagonistes. Ja és l'hora que comencin a cantar ells. Si ho fan vol dir que els hem sabut transmetre aquest gran sentit de les cançons. ■

Jordi Alcàsser és psicòleg i psicoanalista / @jordialcasser

Llibres

'Aquest deu ser el lloc' d'O'Farrell

Núria Costa

Daniel Sullivan és un professor de lingüística nord-americà que viu des de fa deu anys a Donegal, Irlanda. Fa classes a la universitat de Belfast i els caps de setmana els passa amb la Claudette, la seva dona actual, i els fills que han tingut en comú. Fins aquí semblaria una novel·la amb un recorregut lineal i una trama previsible: les vicissituds d'un matrimoni. És això, sí, però també molt més. En Daniel i la Claudette són dues persones que han viscut experiències pertorbadores que els han deixat profundes ferides. La coherència d'un i la vehemència de l'altra s'entrellacen en aquesta novel·la, en la qual els personatges viuen moments molt intensos, alguns d'una tristesa aclaparadora.

Aquest deu ser el lloc és una novel·la complexa, rica en matisos i en la creació de personatges. L'autora ens proposa un exercici molt suggestiu: "viure" la mateixa realitat des de perspectives vitals diferents, encavalcant passat i present. O'Farrell ha compost un fris discontinu espacial i temporal en el qual no grinyola res. Per als lectors té molts atractius: Uns personatges "dibuixats" de manera molt convincent, un relat intens en ritme i emoció, un llenguatge precís i acurat, unes vivències colpidores... L'autora ha fet un exercici tan depurat que a voltes podem "passejar", "sentir" i "respirar" el mateix que els personatges. Finestres obertes al seu món interior, a les relacions, als desitjos i als fracassos. ■

O'FARRELL, Maggie. *Aquest deu ser el lloc*. L'Altra editorial. Barcelona, 2017. 480 pàgs.

dòria
llibres

Argentona, 24
08302 Mataró
93 790 67 99

doriallibres@doriallibres.com

#periodigne

La batalla de la informació

En televisió hi ha una lliga pròpia: els canals “tot notícies”, que han proliferat des de la creació de la CNN el 1979. Algun d’ells, però, té una estratègia èticament dubtosa.

David Casals

Hi ha una batalla televisiva desconeguda per a molts: la dels canals ‘tot notícies’. Una temàtica que s’ha posat de manifest aquests darrers dies, ja que Aràbia Saudita, Egipte, Emirats Àrabs Units i Bahrain han tallat les seves relacions diplomàtiques amb Qatar, i una de les condicions que posen per restablir-les és que deixi d’emetre la cadena Al Jazeera, que va començar a emetre el 1996 i en poc temps es va consolidar com la televisió de referència en àrab. Volia competir cos a cos amb un monopoli que fins llavors havien tingut els mitjans anglosaxons. El primer canal ‘tot notícies’ va néixer l’any 1979 als Estats Units: la CNN. Després de la invasió iraquiana sobre Kuwait, el 1990, altres països van posar-se les piles i van crear iniciatives similars: a Regne Unit es va posar en marxa la BBC World i diferents televisions públiques europees van crear Euronews, avui de capital cent per cent nordamericà. A la CNN també li va néixer competència, la Fox News, que des de 1996 explica el món des del punt de vista d’un votant del Partit Republicà. És el que intenta fer a Espanya 13tv, la cadena de la Conferència Episcopal. El combat entre cadenes no es limita només a qui té més audiència, qui aconsegueix més

ingressos publicitaris, qui aconsegueix més primícies, qui dona primer una notícia o qui té més corresponsals. La principal batalla és tenir influència i la situació s’ha transformat radicalment en els darrers deu anys, gràcies a un moviment de Moscou.

RT (sigles en anglès de Rússia Avui) va néixer amb un objectiu compartit per la gran majoria d’emissores: explicar el món des del punt de vista del seu país. Fins aquí, cap problema. L’any 2008, però, durant la Guerra d’Ossètia del Sud, el govern rus va adonar-se que, tot i haver guanyat militarment, havia perdut la batalla de l’opinió pública. A tot el món, el Kremlin era “el dolent”. Aleshores, el canal va donar un gir radical a la seva estratègia i ara RT vol influir en l’opinió pública de la resta de països.

D’una banda, utilitza els elements que identifiquen la informació dels altres gèneres audiovisuals per intentar explicar el seu punt de vista de l’actualitat. També vol guanyar credibilitat parlant de temes sobre els que pràcticament ningú diu res, com els conflictes armats a l’Àfrica. Al mateix temps, vol seduir les audiències a qualsevol preu, sobretot a les xarxes, amb enfocaments sensacionalistes, vídeos ‘virals’ i llenguatge cridaner. També apel·la a les teories conspiratòries, que tenen molta predicació, com ha posat recentment de manifest el programa de TV3 *Món 324*.

Un exemple d’això és el tractament que fa d’un mateix tema en diferents llengües. A Alemanya, quan parla de refugiats, permet parlar a partits xenòfobs, per desgastar a la cancellera Merkel. En canvi, en el canal en castellà, molt consumit a Amèrica Llatina i que s’ha convertit en una referència pels partidaris dels règims cubà i veneçolà, critica la UE. ■

David Casals és periodista / @informatiu

En el proper número: La narrativa

Ortega y Gasset va afirmar: “La raó consisteix en una narració. Per comprendre alguna cosa humana, personal o col·lectiva, és necessari explicar una història”. Sovint deleguem la narrativa a l’àmbit de l’oci, però la narrativa és molt més. La narrativa ens ajuda a explicar-nos a nosaltres mateixos, com a persones i com a comunitat (en són exemple els relats nacional-històrics dels estats); la narrativa avala discursos (la política és un cas emblemàtic), la narrativa promou la protesta, tradueix el coneixement en un relat comprensible... En definitiva, la narrativa és una eina bàsica per la presentació de la realitat. En aquest monogràfic analitzarem i reivindicarem els usos dels valors de la narrativa amb Tomás Domingo Moratalla, professor de Filosofia Moral de la UCM i autor de *Bioètica narrativa*. ■

Valors

Revista especialitzada en la reflexió entorn els valors humans i l’actualitat vista des d’aquest prisma publicada per l’Associació Cultural Valors, entitat sense ànim de lucre. Premi Civisme 2014 en la categoria de Mitjans de Comunicació Escrits atorgat pel Departament de Benestar Social i Família.

EDITA Associació Cultural Valors

DIRECCIÓ Maria Coll i Joan Salicrú

CONSELL ASSESSOR Francesc Amat, Àngel Castiñeira, Jordi Cussó, Àlicia Garcia-Ruiz, Begoña Roman, Joan Safont i Francesc Torralba.

CONSELL EDITORIAL Antoni Codina, Albert Dresaire, Dolors Fernández, Xavier Manté, Eulàlia Puigdemont i Ramon Bassas

COL·LABORADORS Cinto Amat, Jordi Alcàsser, Pol Bartrés, Laia Bassaganyas, Albert Botta, Manel Bosch, Albert Calls, David Casals, Sònia Casas, Maria Calvo, Aina Fernández, Miguel Guillén, Soraya Hernández, Àngel Puyol, Lu Montobbio, Arpad Pou, Albert Pera, Ramon Salicrú, Ramon Radó, Francesc Raventós, Xavier Serra, Joaquim Trenchs, Judith Vives i Isabel Yglesias

DIBUIXOS Misael Alerm, Toni Batllori, Javier Bustamante, Raúl Campuzano, Blanca Gimeno, Gisèle Mollfulleda, Judit Navarro, Marc Torrecillas i Visual Omelette.

FOTOGRAFIA Sergio Ruiz

IMPRESSIÓ Serafí Indústria Gràfica S.A

GERÈNCIA Maria Coll

COMPTABILITAT Engràcia Carlos

PUBLICITAT Carme Itxart

DISTRIBUCIÓ SGEL/Raul García

XARXES SOCIALS Toni Rodon

DIPÒSIT LEGAL B-6206-2004

ISSN 2385-6807

ADREÇA

Portal de Valdeix, 17-2n
08301 Mataró (Barcelona)
Telèfon 620 749 138

MEMBRE DE

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Els vostres comentaris seran benvinguts a redaccio@valors.org. Ens trobareu també a Facebook i Twitter.

El preu de la subscripció és de 35 euros anuals (onze números). Us podreu subscriure a través de la pàgina web de la revista (www.valors.org) o enviant un correu a subscripcions@valors.org amb les vostres dades de contacte.

El conte de Ramon Davi

La fàbrica d'estrelles

Abans de ficar-se al llit, en Lamp, com cada nit, va treure el cap per la finestra de la seva petita habitació i va mirar el cel. Només hi va trobar fosc. Una foscor absoluta. Els fanals del carrer eren els únics que il·luminaven tènueament l'horitzó, però una nit més, com totes i cadascuna des de fa cent anys, no hi havia ni rastre de la lluna o de cap estrella que donés un punt de color a la negra nit. Així vivien els habitants del planeta Luminara des que la maledicció va caure sobre el seu cel. La pitjor maledicció que un es pugui imaginar. Viure completament a les fosques la resta de l'eternitat. Sense l'escalfor del Sol durant el dia, i amb un fred infernal durant les eternes i solitàries nits. La maledicció però, no es tractava pas de cap element màgic, no anava més enllà de la pura realitat. L'avi d'en Lamp era l'últim habitant del planeta que recordava com era el cel estrellat i cada nit, abans d'anar-se'n a dormir, asseia el seu net a la falda i li explicava la mateixa història. Ell, tancava els ulls i tot somrient imaginava el que el seu avi tan bé coneixia.

D'ençà l'inici dels temps, Luminara havia estat sempre el planeta més brillant de tota la galàxia. La llum que desprenia podia distingir-se a milions i milions de quilòmetres. Les cases eren de colors, els carrers eren de colors, els seus habitants vestien amb robes de colors, i fins i tot el fum de les xemeneies era de colors. Vivien una vida càlida, variada en somriures i única en sentiments. Tot era per un motiu. Tot era gràcies a la fàbrica. Volt, rei de Luminara, havia construït amb l'ajuda dels habitants la primera fàbrica d'estrelles de l'univers, i tots els que eren a l'edat de treballar es dedicaven doncs, a fabricar estels. L'activitat de la indústria estel·lar era incessant. Dia i nit, les altíssimes xemeneies expulsaven un fum d'una lluminositat única que mica en mica s'anava escampant per el cel, fins que aquest es transformava en petites unitats de llum, en estrelles.

El més curiós de tot, era entrar a la fàbrica. Potser us podeu imaginar que a dins només hi havien centenars de màquines estrafoles i estranyes, que utilitzaven mecanismes impossibles d'entendre per a fabricar-les, però no. A dins,

hi havia infinitat de taules rodones, on els diferents treballadors s'hi asseien per a xerrar, riure, compartir tot tipus d'històries, problemes o sentiments. I és que en realitat les estrelles es creaven així. A través de l'amistat i la companyia que es feien uns habitants als altres. Només el sols fet de generar un pensament positiu era suficient per a que una revolada de fum pugés ben amunt, i formés els estels.

Tot anava bé, fins que el rei Volt va començar a exportar les estrelles que tants bons moments costaven als habitants. Els planetes veïns només patien guerres i desolació i per tant no tenien estrelles. El rei, només pensant en enriquir-se, va preferir deixar els seus habitants sense llum, i sense fàbrica per compartir. Va vendre's el sol, la lluna i les estrelles. El cel de Luminara cada cop era més buit, més fosc, i els habitants van anar tornant-se persones solitàries, sense ganes de riure o estar amb els amics. Luminara, va anar quedant-se a les fosques, i els habitants van anar perdent la seva llum. D'un país de color, a un país incolor, sense ombra, sense vida. El rei va enderrocar la fàbrica i va construir-se un nou palau. Des d'aquell dia, cap habitant ha tornat a veure rastre de cap estrella.

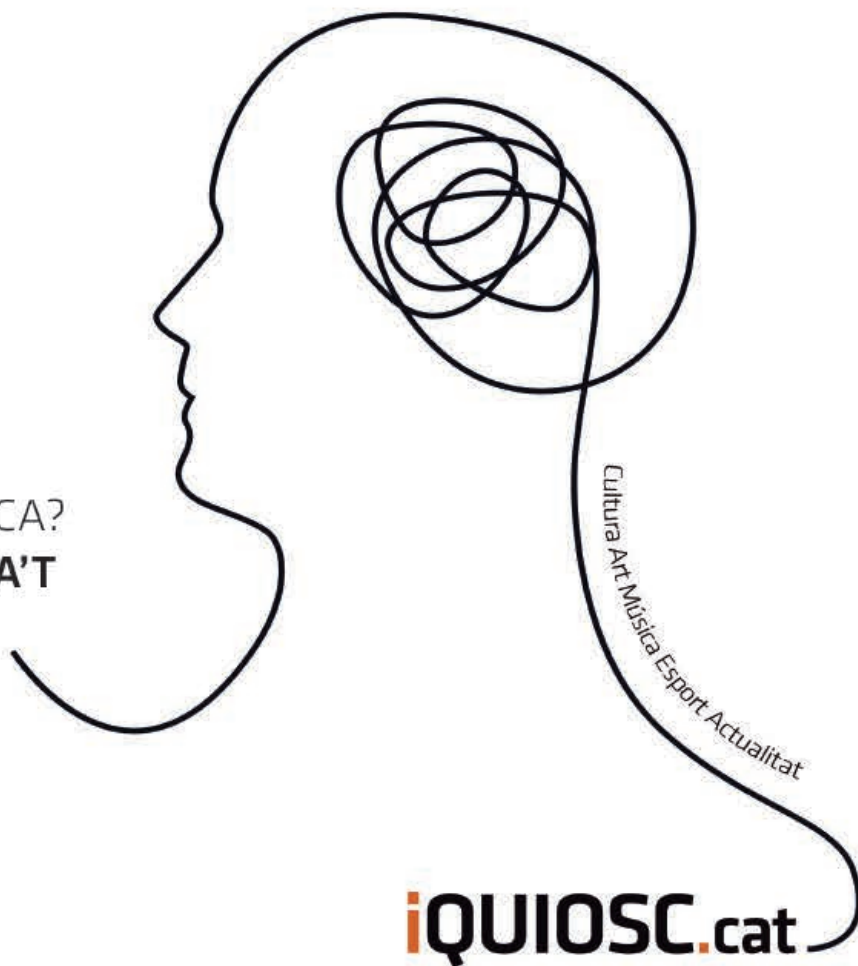
Per sort, encara hi ha una manera d'ajudar en Lamp i al poble de Luminara. Cada cent anys, s'obre un canal de connexió de pensaments positius entre planetes, i dona la casualitat que aquest 2017, es compleix el centenari. En Lamp i el seu avi saben que nosaltres també solem compartir bons moments amb família i amics reunint-nos tots al voltant d'una taula, emulant els antics treballadors de la fàbrica del seu país. Estic segur que si pogués, ens demanaria que no paréssim de riure, compartir i pensar positivament. Només d'aquesta manera podrem generar la quantitat suficient de fum estel·lar que acabi transformant-se en una estrella ben lluminosa. Que tant nosaltres des d'aquí, en Lamp des d'allà, puguem ser capaços de veure-la. I el més important, que no s'apagui mai més. ■

Ramon Davi és escriptor i Codirector del Festival de cinema Fantàstik Granollers

IL·LUSTRACIÓ: RAUL CAMPUZANO

T'INTERESSA LA POLÍTICA?
L'ECONOMIA? **CONNECTA'T**

Tot el que t'interessa, ho trobaràs a iQUIOSC.cat
iQUIOSC.cat és el quiosc digital amb la més àmplia oferta de mitjans de comunicació en català. Diaris, revistes, premsa comarcal de pagament i gratuïta al teu abast a www.iquiosc.cat

Descarrega't l'aplicació gratuïta* al teu mòbil o tauleta i emporta't amb tu més de 200 publicacions per llegir quan vulguis i on vulguis.

Els mitjans del país t'ho posen fàcil, fes-te d'**iQUIOSC.cat**

*App disponible per iPad/iPhone (iOS6 o superior) i Android (4.1 o superior)

